

¶ illos immortales et beatos quibus nos de qua
 les futuros in resurrectione permittit. ne scilicet
 propter illorum excellentiam aliquem eorum nobis con-
 stituere deum infidelis auderet infirmitas. quod in
 homine facile est evitare. Evidentius dici debu-
 erunt homines dei in populo dei ut certi ac fiden-
 tes fierent cum esse deum suum qui dictus est deus
 deorum. Quia et si appellentur dei immortales
 illi et beati qui in celis sunt non tamen dicti sunt dei
 deorum. id est dei hominum in populo dei constituto-
 rum. quibus est dictus. Ego dixi dei estis et filii
 excelsi omnes. Hinc est quod ait apostolus. Et si sunt
 qui dicuntur dei sive in celo sive in terra. sicuti sunt dei
 multi et domini multi. nobis tamen unus deus et pater
 ex quo omnia. et nos in ipso. et unus dominus ihesus christus
 pro quo omnia. et nos per ipsum. Non multum est ergo de
 nomine disceptandum. cum res ipsa ita clareat
 ut ab serupulo dubitationis aliena sit. Ad hoc
 quod nos ex eorum immortalium beatorum numero
 missos esse angelos dicimus. quod dei voluntate
 hominibus annunciarerunt. illis autem non placet. quod
 ministerium non per illos quos deos appellant. id
 est immortales et beatos. sed per demones fieri
 credunt. quos immortales tamen non etiam bea-
 tos auderet dicere. aut ita certe immortales et be-
 atos. ut tamen demones bonos non deos sublimi-
 ter collocatos. et ab humana operatione ses-
 motos. quavis nominis obsecratione avertant. tamen ita
 detestabile est nomen demonum ut hoc modis
 omnibus a sanctis angelis nos remouere debeamus.
 Nunc ergo ita liber iste claudat ut sciamus
 immortales et beatos quorumlibet vocentur. qui tamen
 facti sunt et creati mediis non esse ad immor-
 talitatem beatitudinemque procedentis mortalibus
 miseris a quibus utraque differentia separantur.
 Cui autem mediis sunt omnino habendo immor-
 talitatem cum superioribus. miseriam cum inferiori-
 bus. quam merito malicie sunt miseri. beatitu-
 dinem quam non habent inuide nobis potest
 quod prebere. Vnde nichil habent amici demonum
 quod nobis dignum afferat. cur eos nos tanquam
 adiutores colere debeamus quos potius de-
 ceptores evitare debemus. Quos autem bonos
 et deo non solum immortales. verum etiam beatos
 deorum nomine sacris et sacrificiis propter vitam bea-
 tam post mortem adipiscendam colendos putant.
 qualescumque illi sint et quibus verbum dignum sint non
 eos velle pro tale religionis obsequium nisi unum
 deum colere qui creati et cuius principatus beati sunt
 adiuvare ipsi sequenti libro diligenter diffemus.

**Explicite liber nonus. Incipiunt
 capitula libri decimi.**

Veram beatitudinem sive angelis sive homini-
 bus per unum deum tribui etiam platonice

definisit. sed verum huiusmodi ob hoc ipsum colendos
 putat unum tantum deo an etiam sibi sacrificari ve-
 lit esse quod erendum. .i.
**De superna illuminatione quid plotinus pla-
 tonicus senserit.** .ii.
**De vero dei cultu platonici quavis creato-
 rem universitatis intellexerint deviarunt co-
 lendo angelos seu bonos seu malos honore
 diuino.** .iii.
Ad unum deo sacrificium debeatur. .iiii.
**De sacrificiis que deus non requirit sed ad significa-
 tionem eorum offerri voluit que requirit.** .v.
De hoc profecto quoque sacrificio. .vi.
**Ad sanctorum angelorum ea sit in nos dilectio ut
 nos non suos sed unius veri dei velint esse cul-
 tores.** .vii.
**De miraculis que deus ad corroborandum ad fide-
 liorum etiam per angelorum ministerium permittit su-
 is adhibere dignatus est.** .viii.
**De illicitis artibus erga demonum cultum et que
 bus porphirius plonicus quedam prebado
 quedam quasi improbatio versat.** .ix.
**De theurgia que falsam purgationem animis de-
 monum invocatione promittit.** .x.
**De epistola porphirij ad anebontem egyptium que
 petit de divinitate demonum se doceri.** .xi.
**De miraculis que per sanctorum angelorum mini-
 sterium deus verus operatur.** .xii.
**De invisibili deo quise visibilem sepe preste-
 rit non secundum quod est sed secundum quod poterant
 ferre cernentes.** .xiii.
**De uno deo colendo non solum propter eterna sed
 etiam propter temporalia beneficia que unius in ipso
 providentie prestat. consistunt.** .xiv.
**De ministerio sanctorum angelorum quo pro-
 videntie dei serviunt.** .xv.
**An pro merceda beata vita hijs angelis sit cre-
 dendum qui se colunt exiguam honore diuino an
 vero illis qui non se sed unum deo sancta preceptum
 religione serviunt.** .xvi.
**De archa testamenti miraculis que signorum que ad
 commendanda legis ac promissionis auctoritate
 divinitus facta sunt.** .xvii.
**Contra eos que de miraculis quibus dei populum
 eruditus est negant ecclesiasticis libris esse
 credendum.** .xviii.
**Que ratio sit visibili sacrificij pro unum vero et in-
 visibili deo offerri doceat a religio.** .xix.
**De summo vero quoque sacrificio quod ipse dei et ho-
 minum mediator effectus est.** .xx.
**De modo potestatis demonibus date ad glo-
 rificandos sanctos qui preulerunt iam passio-
 qui aereos spiritus non placando ipsos sed in
 deo permanendo vicerunt.** .xxi.
**Vnde sit sanctis adversum demones potestas et
 unde cordis vera purgatio.** .xxii.

De principijs in quibus platonici purgatores anime esse profitentur. xxiiij.

De vno veroque principio quod solum natura humana purgaret et renouat. xxiiij.

Omnes sanctos et sub legis tempore et sub prioribus seculis in sacramento et fide christi iustificatos fuisse. xxv.

De inconstancia porphirij inter confessiones veri dei et cultum demonum fluctuantis. xxvi.

De impietate porphirij qua etiam a pulci transcendit errorem. xxviij.

In quibus persuasionibus porphirius obcecatus non potuerit veram sapientiam que est christus agnoscere. xxviii.

De inconstantia domini nostri iesu christi quam ostendit platonicozum erubescit impietas. xxix.

Quantum platonici dogmatis porphirius refutauerit et dissentiendo correxit. xxx.

Contra argumentum platonicoz quo animam humanam asserunt deo esse coeternam. xxxi.

De vniuersali via anime liberande quam porphirius male querendo non reperit et quam sola christiana referauit. xxxij.

Explicunt capitula libri decimi. Incipit liber decimus. Ca. j.

Optimum certa sententia est qui ratione quoquo modo uti possunt beatos esse omnines homines velle. Qui autem sint vel unde fiat dum mortalium querit in similitas

multe magnaeque detrouerit deitate sunt in quibus philosophia studia et otia detruerunt. quas in medium adducere atque discutere longum est et non necessarium. Si enim recolitis qui hec legit quod in libro egerimus octauo eligendis philosophis cum quibus hec de beata vita que post mortem futura est questio tractaretur utrum ad eas vniuersales deo vero qui etiam effectus est deorum an plurimis dijs religionem sacrisque seruando puenire possimus. non etiam hic eadem repeti oportet. profertur enim possit relegendo si forte oblitus est. ad memoriam. Elegimus enim platonem eos omnium philosophorum merito nobilissimos propterea quod sapere potuerunt licet immortales ac rationales vel intellectuales homines animas nisi participato lumine illius dei a quo et ipsa et mundus factus est beatam esse non posse. Ita et illud quod omnes homines appetunt id est vitam beatam quam adsecuturum negant. qui non illi vniuersali optimo quod est incommutabili deo puritate casti amoris adhaerent. Quod quod ipsi quod suae cedentes vanitate et errorisque populorum. siue ut ait apostolus. euangel

centes in cogitationibus suis multos deos colendos ita putauerunt vel putari voluerunt. ut quodammodo etiam de omnibus diuinos honores sacrorum et sacrificiorum deferendos esse censerunt. quibus iam non parua ex parte in diuinitas nunc videndum ac differendum est quantum donat deus immortales ac beati in celestibus sedibus. diuinationibus. principatibus. praetibus constituti. quos isti deos et ex quibus quosdam vel bonos demones vel nobiscum angelos nominant quod credendi sint velle. a nobis religio et pietatemque seruari. hoc est ut apertius dicam utrum etiam sibi an tamen deo suo qui etiam noster est placeat eis ut sacra faciamus et sacrificemus. vel aliqua nostra seu nos ipsos religionis ritibus ostendamus. Hoc est enim diuinitati. vel ut expressius dicendum est deitati debitus cultus propter quem vno verbo significandum quoniam michi satis prodeum non occurrit latinum. greco ubi necessarium est in finuo quid velim dicere. Patria quippe nostri vbi cumque sanctarum scripturarum positae est interpretati sunt future. Sed ea fuitis que de beatis hominibus secundum quam precipit apostolus suos dominis suis subditos esse debere. alio nomine grece nuncupari solet. patria pro secundum consuetudinem qua locuti sunt qui nobis diuina eloquia commiserunt. aut semper aut tam frequenter ut penes semper ea dicantur seruitus que pertinet ad colendum deum. Proinde si tantummodo cultus dicatur non solum deo deberi videtur. Dicimus enim colere homines quos honorifica vel recordatio vel presentia frequenter amamus. nec solum ea quibus non religiosa sublimitate subicimus. sed quodammodo etiam que subiecta sunt nobis prohibent colere. Nam ex hoc verbo et agricole et coloni et in colere vocatur. et ipsos deos non ob aliud appellat celicas. nisi quod celum colant non vti que venerando sed in habitando tanquam celi quosdam colonos. non sic appellantur coloni qui additione debent genitili solo propter agriculturam sub dominio possessorum. sed sicut ait quod am latinum eloquium magnus auctor. Vrbis antiqua fuit. tamen tenuit coloniam. Ab incolendo enim colonos vocauit non ab agriculture. Hinc et ciuitates a maioribus ciuitatibus velut propter examiniibus adite colonie nuncupantur. Ac propter cultum quidem non debent nisi deo propria quadam ratione homini huius omnino verissimum est. Quod quod et aliarum repperit cultus. ideo latine vno verbo significari cultus deo debent non potest. Nam et ipsa religio quibus distinetur non quilibet sed dei cultum significare videtur. vniuersali nomine interpretati sunt nri eam que grece thelesia dicitur. tamen quia latine loquedi consuetudine non impitiorum. vix etiam doctissimorum et cognationibus humanis atque affinitatibus et quibusque necessitudinibus dicitur

exhibenda religio. nō eo vocabulovitaē am-
biguum cū de cultu deitatis vertit̄ questio-
ut fident̄ dicē valeamus religiōz nō esse nisi
cultum dei. qm̄ videt̄ h̄ybum a significāda
observantia p̄p̄nquit̄ atis humane insolent̄
auferri. **P**ietas q̄z pp̄rie dei cultus intelli-
git̄ solz quā greci eusebian vocant. **H**ec tñ et
ga parentes officiose haberi dicūt. **M**ore at̄
vulgi hoc nomē etiā in opibus misericordie
frequentat̄. **H**ideo arbitror euenisse. qz h̄
fieri p̄cipue mādāt deus. eaqz sibi vel p̄ sacri-
ficijs placere testatur. **E**t qua loquēdi osue-
tudine factum est ut deus ipse dicatur pius;
quez sane greci nullo suo smonis vsu eusebij
vocāt. quauis eusebian p̄ minima illoz etiā
vulgus vsurpet. **V**n̄ in q̄busdam scripturaruz
locis ut distinctio certior apparerz; non euse-
bian qd̄ ex bono cultu sed theosebian. qd̄ ex
dei cultu compositū resonet dicē maluerunt
Verūlibz autē hozz nos vno h̄bo enunciare
nō possumz. **H**ue itaqz latria grece nūcupa-
tur. et latine interpretatur seruitus. h̄ ea q̄ coli-
mus deum vel que thesecia grece. latine autē
religio dicūt. sed ea que nobis est erga deuz
vel quā illi eusebian. nos vero nō vno verbo
exp̄mere sed dei cultum possumus appellare.
hanc em̄ tñ deo deberi dicimus qui verus ē
deus. facitqz suos cultores deos. **Q**uicumqz
igitur sūt in celestibus habitātibus immor-
tales et beati si nos non amant nec beatos eē
nos volunt. colendi vtiqz nō sunt. **S**i autem
amāt et beatos volunt. p̄fecto inde volūt vñ
et ipi sunt. an aliud e ipi beati aliunde nos.

Capitulū .ij.

Sed nō est nobis ullus eum h̄is excel-
lentioribus p̄bis in hac q̄stioe cōfli-
ctus. **V**iderūt em̄ suisqz literis multis modis
copiosissime mādauerūt hinc illos vñ et nos
fieri beatos. obiectio quodā lumie intelli-
bili qd̄ deus est illis. et aliud est q̄z illi a qua il-
lustrant̄ ut clareant atqz eius p̄cipatōe p̄fe-
cti beatiqz subsistāt. **S**epe multūqz plotin⁹
asserit sensum platonis explanās ne illaz qui
dem quā credūt esse vniūsitatis animā aliun-
de beatā esse q̄z nostrā. id qz esse lumen quod
sp̄a n̄ ē h̄z q̄ creata ē. et q̄ intelligibilis illūian-
te intelligibilis lucz. **D**at et similitudinē ad illa i
corporea de h̄is celestibz sp̄icuis ampliqz
corpibus tanquāz ille sit sol et ipa sit luna. **L**u-
naz quippe solis obiectū illuminari putāt. **D**i-
cit ḡ ille magnus platonicus aiā rōnalez si
ue potius intellectuālis dicenda sit ex q̄ ḡne
etiā immortaliz beatozqz animas eē intelli-
git quos in celestibus sedibus habitare non
dubitāt. nō habere sup̄ se naturā nisi dei qui
fabricatus est mundū a quo et ipa facta est.

nec aliunde illis sup̄nis p̄berevitā beatam
et lumen intelligentie veritatis. qz vñ p̄bet̄
et nobis. ofonās euangelio vbi legitur. **F**uit
homo missus a deo cui nomē erat iohannes.
hic venit in testimoniu ut testimoniu p̄hibe-
ret de lumine ut omēs crederēt p̄ eū. **N**ō erat
ille lumen h̄z ut testimoniu p̄hiberet de lumine
Erat lumen vez qd̄ illuminat omēs hominem
venientē in hunc mundū. **I**n qua differētia
satis ostendit̄ animā rōnalez et intellectuāle
qualis erat i iohanne sibi lumen esse nō posse.
h̄z alterius veri lumis p̄cipatōe lucere. **H**oc
et ipse iohannes fatef. vbi ei p̄hibēs testimo-
nium dic. nos omēs de plenitudine eius acce-
pimus.

Capitulū .iij.

Que cum ita sint si platonici vel q̄cum-
qz alij ista senserūt. agnoscentes deū
sicut deū glorificaret et gratias age-
rent. nec euāgelicerēt i cogitatōibz suis. nec
p̄p̄loz erroribus partim auctores fierēt. p̄ti-
re h̄stē nō auderent. p̄fecto ositerēt et illis im-
mortalibus ac beatis et nobis immortalibus
ac miseris vt immortales ac beati esse possi-
mus vñ deum deorum colendū qui et noster
est et illoz.

Capitulū .iiij.

Hic nos futurum q̄ latria grece d̄z
h̄ue in q̄busqz sacramtis h̄ue i nobis
ipis debemus. **V**nius em̄ templuz si-
mul omēs et singuli templa sumus. qz et oim cō-
cordiam et singulos inhabitare dignat̄. nō in
omibus qz in singulis maior. qm̄ nec mole dis-
tenditur nec p̄cipatōe minuitur. **C**ū ad il-
lum sursum est eius ē altare cor nostruz. eius
vniūgētio. em̄ sacerdotē placamus. ei crue-
tas v̄ctimas cedimus qm̄ vsqz ad sanguines
p̄ eius veritate certamus. eum suavissimo a-
dolemus incenso. cū in eius aspectu pio san-
ctozqz amore flagramus. ei dona eius i nobis
nosqz ipos vouemus et reddimus. ei b̄nficio-
rū eius solennitatibz festis et diebus statuetis
dicamus sacrumqz memoriā. ne volumine
tempoz ingrata subrepat obliuio. ei sacrifici-
camus hostiā humilitatis et laudis i ara cor-
dis. igne feruēde caritatis. ad hūc videndū
sicut videri poterit. ei qz coherēdū ab omni
peccatoz et cupiditatu malaz labe mūdantē
et eius nomie ossecramur. **I**pse em̄ fons nostre
beatitudinis. ipse omnis appetitōnis ē finis.
Hūc eligētes vñ potiz religentes. amiserā-
mus em̄ negligētes. hūc ḡ religētes vñ et re-
ligio dicta p̄hibetur. ad eū dilectione tendi-
mus vt pueniēdo quiescamz. **I**do beī. qz illo
si ne p̄fecti. **B**onū em̄ nostrū de cui⁹ sine inter-
philosophos magna contētiō ē. nullū ē aliud
qz illi coherē. cui⁹ vnius anima intellectuāle
i corporeo si dici potest amplexu. veris iplē

ad dilectionem dei et proximi significando res-
feruntur In his enim duobus preceptis ut scriptum
est tota lex pendet et propheta. **Ca. vi**

Domine verum sacrificium est omne opus
quod agit ut sancta societate inberca-
mus deo relatum scilicet ad illum finem
boni quod veraciter beati esse possimus. Unde et
ipsa misericordia qua homini subuenit si non
propter deum fit non est sacrificium. Et si enim
ab homine fit vel offertur. tamen sacrificium res-
diuina est. ita ut hoc quod vocabulo id latini ve-
teres appellauerunt. Unde ipse homo dei nomi-
ne consecratus et deuotus. in quantum mundo mo-
ritur ut deo viuat sacrificium est. Nam et hoc ad
misericordiam proximi quam quisque in seipsum facit.
Propterea scriptum est. Misereere aie tue pla-
cens deo. Corpus etiam nunc cum tepantia ca-
stigamus si hoc quem admodum debemus pro-
pter deum facimus ut non exhibeamus membra nostra
arma iniquitatis peccato. sed arma iusticie
deo sacrificium est. ad quod exortans apostolus ait.
Obsecro itaque vos fratres pro misericordiam
dei ut exhibeatis corpora vestra hostiam viuam
sanctam deo placentem: rationabile obsequium vestrum
Si ergo corpus quo inferiore tanquam famulo vel
tanquam instrumento obtinetur anima cum eius bonum
et rectus usus ad deum referretur sacrificium est
quanto magis anima ipsa cum se refert ad deum.
ut in amoris eius accensa forma occupat se
et secularis amittat. eius tanquam incommutabi-
li forme subdita reformetur. Hinc ei placens
quod ex eius pulchritudine accepit sit sacrificium.
Unde idem apostolus ostent ad iungens. et nolite in-
quit deos formari huic seculo sed reformamini in no-
uitate mentis vestre. ad probandum vos quod sit vo-
luntas dei. quod bonum et beneplacitum et perfectum
Cuius igitur vera sacrificia opera sunt misericor-
die siue in nos ipsos siue in proximos quod referuntur
ad deum. opera vero misericordie non ob aliud fi-
ant nisi ut a miseria liberemur. ac per hoc ut bea-
ti simus. quod non fit nisi bono illo de quo dictum est
michi autem adherere deo bonum est. perfectum effi-
citur ut tota ipsa redempta ciuitas hoc est co-
gregatio societasque sanctorum vniuersale sacrifi-
cium offeratur deo pro sacerdote magni. qui
etiam seipsum obtulit in passione pro nobis ut tantum
capitis corpus essemus sed forma serui. Hanc
enim obtulit. in hac oblatus est. quod secundum hanc
mediator est in hac sacerdos. in hac sacrifi-
cium. Cum itaque nos hortatus esset apostolus
ut exhibeamus corpora nostra hostiam viuam san-
ctam deo placentem. rationabile obsequium nostrum et non
deformemur huic seculo sed reformemur in no-
uitate mentis nostre ad probandum quod sit volun-
tas dei. quod bonum et beneplacitum et perfectum
quod totum sacrificium nos prosumus. dico enim in que

per gratiam dei quod datur est michi omnibus qui sunt
in vobis non plus sapere quam oportet sapere sed sa-
pere ad temperantiam. sicut vnicuique deus parti-
tus est mensuram fidei. Sicut enim in vno corpore
multa membra habemus. omnia autem membra non
eiusdem actus habent. ita multi in vno corpore su-
mus in christo. singuli autem alter alterius mem-
bra. habentes dona diuersa secundum gratiam quam datur
est nobis. Hoc est sacrificium christianorum multum
vnum corpus in christo. Unde etiam sacramento alta-
ris fidelibus noto frequenter at ecclesia. vbi eius
monstratur quod in ea oblatione quam offert ipsa offe-
ratur. **Capitulum. vii.**

Merito illi in celestibus officiis
et immortalis et beati quod creatoris sui
participatio gaudent cuius eternita-
te firmi. cuius veritate certum. cuius munere san-
cti sunt. quam nos mortales et miseros ut immor-
tales beati quod sumus. misericordie diligunt. no-
lunt nos sibi sacrificare. sed eius cuius et ipsi no-
biscum sacrificium se esse nouerunt. Cum igitur
enim sumus vna ciuitas dei cui dicitur in psalmo. glo-
riosa dicta sunt de te ciuitas dei. cuius psal-
mus in nobis peregrinatur. psalmus illi operatur. De illa
quippe superna ciuitate vbi dei voluntas intelli-
gibilis atque incommutabilis lex est. de illa su-
perna quodammodo curia geritur. Nam quod ibi cu-
ras de nobis ad nos ministrata per angelos san-
ctam illam scripturam descendit vbi legitur. Sacrifi-
cium dicitur eradicabitur. nisi domino soli. Huic scriptu-
re huic legi. preceptis talibus. tanta sunt adbe-
strata miracula ut satis appareat cui nos sacrifi-
ficare velint immortales ac beati qui se nos
volunt esse quod sibi. **Capitulum. viii.**

Nam nimis vetere et si memoriam legimus
quod facta est reuolue videtur quod miracu-
la facta sunt ad testatam promissis dei. quod
bus ante annorum milia predictum ab abraham quod in semine
eius omnes gentes benedictas fuerat habitur.
Quis enim non miret eundem abraham filium pepe-
risse coniugem sterilem. eo tempore senectutis quod pa-
rere nec secundam iam possit atque in eiusque abra-
he sacrificio flammam celestem factam. in diuisas
videtur magis ecurrere. eundemque abraham predictum
ab angelis celestibus incendium sodomitum. quos
angelos hominibus similes hospicio suscepit.
et eos de plebentura dei promissa tenuerat.
ipso quoque imminere iam incendio miramur de sodo-
mis per eosdem angelos liberat dicitur loth filij fra-
tris eius. Cuius vxor in via retro respiciens atque
in salem repente conuersa magno amonuit sa-
mento. neminem in via liberat omnis sue preterita
desiderare debere. Illa vero que et quanta sunt
que iam per moysen populo dei de iugo sicut
erundo in egipto mirabiliter gesta sunt
vbi magi pharaonis hoc est regis egipti quod

populū illū dñatōe dep̄mebat ad h̄ facē q̄dā
 mirā permissi sunt vt mirabilis vincerentur
 Illi em̄ faciebant veneficijs ⁊ mc̄at̄atōibus
 magicis quibus sūt mali angeli hoc est d̄mo
 nes dediti. moyses aut̄ tanto potētius q̄to
 iustus nomi dei q̄ fecit celū ⁊ terram fūenti
 bus angelis eos facile sup̄auit. Deniq; i ter
 cia plaga deficientibus magis decē plage p
 moysen magna misterioꝝ dispositōe oplete
 sunt quibus ad dei pplm̄ dimitteudū phara
 onis ⁊ egip̄toꝝ dura corda cesserunt. moꝝq;
 penituit ⁊ cū abscedētes hebreos ose qui co
 narent̄ illis diuif maris p̄ siccum trāleūtib⁹
 vnda hinc atq; hinc in sese redeunte coop̄ti
 ⁊ opp̄ressi sūt. Quid de illis miraculis dicam
 q̄ cum in deserto idē pplus ductare f̄ stupēda
 diuinitate crebuerūt. aquas q̄ bibi nō pote
 rāt misso in eas sicut de⁹ p̄cep̄at ligno ama
 ritudine caruisse. sitiētēsq; sati alle. māna esu
 rientibus venisse de celo. ⁊ cum eff; colligen
 tibus ostituta mensura quicq; amplius q̄sq;
 collegerat exortis verimibus putauisse. ante
 diem ⁊o sabbati duplū collectū. q; sabbato
 colligē nō licebat. nullā p̄cedime violatus
 desiderātibus carne vesci q̄ tanto pplō nulla
 sufficē posse videbat̄ volatilibus castra ople
 ta ⁊ cupiditatil ardore fastidio facietatil ex
 tinctum. obuios hostes tranfitūq; phibētes
 atq; pliantes. orante moysē manibus eius i fi
 gura crucis extētis. nullo hebreoꝝ cadēte
 p̄stratos. sediciosos in populo dei ac sese ab
 ordinata diuinitus societate diuidentes ad
 exemplū visibile inuisibilis pene. viuos terra
 debifcente submersos. virga p̄cussam petzā
 tante multitudinī abundātia fluētā fudisse.
 serpentū morsus mortife ros penā iustissimā
 peccatoꝝ i ligno exaltato atq; p̄specto eneo
 serpente sanatos vt ⁊ populo subuenire af
 flicto ⁊ mors morte destructa velut crucifixe
 mortis similitudine signare. Quē sane serpē
 tem p̄pter facti memoriā reuatum. euz post
 ea pplus exrans tanquā ydolum colere cepis
 set ezechias rex religiosā p̄tate deo seruient
 cum magna pietatis laude contriuit.

Capitulū .ix.

Hec ⁊ alia multa huiuscemodi q̄ om̄ia
 cōmemorare nimis longū est fiebāt
 ad omendandum vnus dei veri cultū ⁊ mul
 toꝝ falsoꝝq; phibendū. Fiebāt aut̄ simpli
 ci fide atq; pietatis fiducia. nō icantatōib⁹
 ⁊ carmibus nepharie curiositatis arte cōpo
 sitis. quā vel magian vel detestabilioꝝ noīe
 gethian vel honorabilioꝝ theurgian vocāt
 qui quasi conātur ista discernē. ⁊ illicitis arti
 bus deditos alios damnabiles quos ⁊ mali
 ficos vulgus appellat. hos em̄ ad gethian p

timere dicūt. alios aut̄ laudabiles volunt vi
 deri quibus theurgian deputāt euz sint vtri
 q; ritibus fallacib⁹ demonū obstricti sub no
 mibus angeloꝝ. Nam ⁊ porphirius quādā
 quasi purgatoꝝ anime p̄ theorgiā. cunctantē
 tū ⁊ pudibunda quodāmō disputatōe p̄mit
 tit. reuerfōz ⁊o ad deum hāc artem p̄stare
 cuiquā negat. ut videas eum iter viciū sacri
 lege curiositatis ⁊ phie p̄fessionem. senten
 cīs alternātibus fluctuare. Nūc em̄ hanc ar
 tem tanquā fallacē ⁊ in hac actōe piculosam
 ⁊ legibus phibitam cauendā monet. P̄unc
 autē eius laudatoꝝ cedens vtilē dicit
 esse mundande parti aie nō q̄des itellecua
 si qua rez intelligibilisū p̄cipitur veritas nul
 las habentiū similitudies coꝝpoꝝ. s; spirita
 li qua coꝝp alium rez capiuntur imagines.
 Hanc em̄ dicit p̄ quasam osecatōes theoz
 gicas q̄s theletas vocāt. ydoneā fieriatz ap
 tam succēptōi spiritū ⁊ angeloꝝ ⁊ ad vidē
 dos deos. Ex q̄bus tū theorgicis theletis fa
 re itellecuali anime nichil purgatois acce
 dē quod eam faciat ydoneā ad videndū deū
 suum ⁊ p̄ficiendā ea que vera sūt. Ex quo is
 telligi potest q̄sum deoꝝ vel lq̄em visionem
 fieri dicat theorgicis osecatōibus. in q̄ non
 ea vidēnt que ⁊a sunt. Deniq; animā rōna
 lem huc q̄ magis amat dicē itellecualem i
 sua posse dicit euadē. etiā si q̄d eius spiritale
 est. nulla theorgica ate fuerit purgatū. Por
 ro aut̄ a theorgo spiritales purgan hacten⁹
 ne ex hoc ad immortalitatez eternitatez q; p
 ueniat. quāq; ita discernat a demonibus an
 gelos aerea loca esse demonum. etherea vel
 empirea disse res āgeloz. ⁊ amoneat vt edū
 alicuius demonis amicitia q̄ subuectate vel
 paululū a terra possit eleuari quisq; post mor
 tē. aliā ⁊o viā esse phibeat ad āgeloz sup̄na
 osorcia. cauendā tū demonū societate exp̄ssa
 quodāmō ofessioe testat. vbi dicit aiaz post
 mortē luendo penas cultum demonū a q̄bus
 circūueniebāt horrefcē. P̄amq; theurgian
 quā velut ociliatricē angeloꝝ deoꝝumq; cō
 mendat. apud tales agē p̄tates negare non
 potuit. q̄ vel ip̄e inuideat purgationi anime
 vel artibus fūiat inuidozum. Quere lā d̄ hac
 re chaldei nescio cuius expromēs conq̄rē in
 quit. vir in chalde a bonus purgāde aie ma
 gno in molimine frustratos sibi eē successus.
 cum vir ad eadē potēs tactus inuidia adiu
 ratas sacris p̄cibus potēcias alligass. ne po
 stulata cederēt. Ergo ⁊ ligauit ille inquit.
 ⁊ iste non soluit. Quo iudicio dixit apparere
 theurgian eē tam boni conficiēdi q; mali. et
 apud deos ⁊ apud homies disciplina. pati
 etiā deos ⁊ ad illas pturbationes passioesq;

deduci. quas omniū demōibus et hoīb⁹ apu-
leius attribuit. deos tamē ab eis etheree sel-
dis altitudine separans et platonis asserēs
illa discretōe sniaz. **Ca. .x.**

Ecce nunc alius platonicus quē do-
ctiorē ferunt porphirius. p̄nescio q̄s
theorgicam disciplināz etiam ip̄os
deos obstrictos passionibus et perturbatōib⁹
dicit. Quoniā sacris p̄cibus adiurari terreri
q̄ potuerunt. ne p̄staret anime purgatoem
et ita terreri ab eo qui impabat malū vt ab a-
lio qui poscebat bonū p̄ eandē artē theorgi-
caz solui illo timore non possent. et ad dandū
b̄ficiū liberari. Quis nō videat hec om̄ia
fallacium demonū eē om̄ia omenta n̄isco-
rum miserimus seruus et a gratia veri libera-
toris alienus. Nam si hec apud deos ageren-
tur bonos plus ibi vtiq̄ valeret beneficū
purgator. aie q̄ malivolus impeditor. Aut si
dijs iustus homo p̄ quo agebat purgatione
videbat indignus. nō vtiq̄ ab inuidio terri-
neficū ip̄e dicit p̄ metū valentioris numis
impediti. s̄ iudicio libero id negare debue-
rūt. Mirum ē autē q̄ benignus ille chaldeus
q̄ theorgicis sacris aiā purgare cupiebat
nō inuenit aliq̄e sup̄iorē deum q̄ plus terre-
ret atq̄ ad b̄ficiendū cogerez terros deos
vel ab eis terrentē cōpesceret ut libere b̄fi-
cerent. si tñ theorgo bono sacra defuerūt. q̄
bus ip̄os deos q̄s inuocabat aie purgatoēs
p̄us ab illa timoris peste purgaret. Quid em̄
cause est cur deus potentior adhiberi possit
a quo terreat. nec possit a quo purgenē. An
inuenit deus qui exaudiat inuidū et timorez
dijs incutiat ne b̄ficiant. nec inuenit de⁹ q̄
exaudiat beniuolū et timorez dijs auferat vt
b̄ficiant. **O** theorgia p̄ clara. o aie p̄dican-
da purgatio. vbi plus impat immūda iuidē-
tia q̄ impetrat pura b̄ficiencia. imo h̄o ma-
lignoz spiritū ca uenda et detestāda fallac-
cia. et nō salutaris audienda doctrina. Quod
em̄ qui has fordidas purgatiōes sacrilegis
ritib⁹ opantur quasbā mirabiliter pulchras
sicut iste commemorat. vel angeloz imagines
vel deoz tāq̄ purgato spū vident. si tñ vltā
le aliquid vident. illud est quod aplus dicit.
An̄ sathanas et an̄ figurat se velut angelus
lucis. **E**ius em̄ sunt illa p̄bāt asmata qui mise-
ras animas multoz falso rumq̄ deoz fallaci-
bus sacris cupiēs irriūre. et a h̄o veri dei cul-
tu quo solo mundantē et sanātur auertē. sicut
de p̄theo dictū est. formas se vertit in om̄es
hostiliter insequēs. fallaciē subueniēs. vtro-
biq̄ nocens. **Capitulū .xj.**

Melius sapuit porphirius cum ad anebō-
tem sc̄p̄it egiptum. vbi osulenti simili

et q̄renti. et p̄dit artes sacrilegas et euerit.
et ibi quidem om̄es demōes reprobat q̄s dic-
ob imprudentiā trahē humidū vaporem. et
ideo nō in ethere s̄ in aere esse sub luna atq̄ i
ip̄o lune globo. Verumtū nō audet om̄es fal-
lacias et malicias et ineptias q̄bus merito mo-
uetur om̄ibus demōibus dare. Quosbāz nā-
q̄ benignos demōes more appellat aliorum
cum om̄es gn̄aliter imprudentes esse fateat.
Miratur autē q̄ nō solū dii alliciant v̄ctimis
s̄ etiā opellantur atq̄ cogātur facē q̄ hoies
volūt et si corpe et incorpore alitate dii a demo-
nibus distinguunt. quō deos esse existiman-
dū sit solē et lunā et visibilia cetera i celo. que
corpe esse nō dubitat. et si dii sunt quō alij be-
nefici. alij malefici esse dicant. et incorpabili-
bus quō cum sint corporei diungant. **Q**uerit
etiā veluti dubitās. vtz in diuinatibus et q̄
dam mira facientibus aie sint passiones. an
aliqui spūs extrinsecus veniāt p̄ q̄s h̄ valeāt
et potius venire extrinsecus comit. eo q̄ la-
pidibus et herbis adhibitis et alligēt q̄sbam
et aperiāt clausa hostia. vlt aliq̄d eiusmodi mi-
rabiliter opentur. **V**nde dicit alios opinari
esse quoddā genus cui exaudire sit ap̄rium.
natura fallax om̄i forme multimodū. simulās
deos et demōes et aias defunctoz. et hoc esse
q̄d efficiat hec om̄ia que vident bona eē vel
p̄ua. ceterz circa ea que vere bona sunt ni-
chil opitulari. imo vero ista nec nosse. s̄ et ma-
le deiliare et insimulare. atq̄ impedire nōnum
quā h̄rutis sedulos sectatores. et plenus esse
temeritatis et fastus. gaudere nidozib⁹. adu-
latōib⁹ capi. et cetera que de hoc genere fal-
lacium maligno. rumq̄ spiritū q̄ extrinsec⁹
in aiā veniūt humanosq̄ sensus sopitos vi-
gilante sue deludūt. nō tanq̄ sibi p̄suasa con-
firmat s̄ tam tenuiter suspicāt aut dubitat
vt h̄ alios asserat opiari. **D**ifficilie q̄ppe fuit
tāto p̄ho cūctā diabolicā societate vel nosse
vt fident arguere. quā q̄libz anicula xp̄iana
nec cūctā eē et liberrime detestā. nisi forte
iste et ip̄s ad quē scribit anebontē tāq̄ talū
sacroz p̄clarissimū antistitem et alios talium
operum tanq̄ diuinoz et ad deos colendos
p̄inentiū amiratores verecundat offendere
Pequit tñ et ea velut in q̄rendo commemorat q̄
sobrie osiderata tribui nō p̄nt nisi malignis
et fallacibz p̄tātib⁹. **Q**uerit em̄ cur tāq̄ meli-
oribz iuocatis q̄i peiorib⁹ impet ut iniusta p̄-
cepta hois exequāt. cur ad teret atū re vene-
ria n̄ exaudiat ip̄cāt. cū ip̄i ad incestos q̄sq̄
ocubūt q̄sibz ducē n̄ mozent. cur aiā tibz su-
os atistites oportē abstine denūciēt ne vapo-
ribus profecto corporeis polluant. ip̄i vero
et alijs vaporib⁹ illiceant et nidozib⁹ hostiaz

cūq; a cadaueris oractu p̄hibeatur inspectoꝝ
plerumq; illa cadauerib; celebren̄: q̄d fit q̄
non demonibus vel alicui aīe defuncti. s; ip̄i
soli ⁊ lune aut cūcūq; celestium. hō vicio cui
lib; obnoxius intendit minas. eosq; terreat
falso ut eis extorq̄at veritatē. nam ⁊ celus se
collidē cōminat⁃ ⁊ cetera similia homi impo-
sibilia vt illi dicitur q̄ insipientissimi pueri fal-
sis ⁊ ridiculis ominatōibus terrii q̄d impa-
efficiat. Dicit etiā sc̄p̄ hille ceremonē quendā
taliū sacroꝝ vel potius sacrilegioꝝ peritus
ea q̄ apud egiptios sūt celebrata. rumorib;⁹
vel de iside vel de ofride marito ei⁹ maximā
vim habē cogendi deos vt faciant impata.
q̄ ille qui carminibus cogit ea se p̄bere vel
euerit omīatur. vbi se etiā ofridis membra
dissipaturū terribilē dicit si facē iussa negle-
xerint. Nec atq; hōi vana ⁊ insana hōiem
dij; mimari. nec q̄buslib; s; ip̄is celestibus et
sidera luce fulgentibus nec sine effectu s; vi-
olenta potestate cogentē. atq; hijs terroꝝ
bus ad faciendā q̄ voluerit p̄ducentē: merito
porphirius amiratur. imo hō sub specie mi-
rantis ⁊ causas rerū taliū rērentis dat itel-
ligi illos hec agē sp̄s quoꝝ genus superi⁹
sub alioꝝ opimōe desep̄it. non vt ip̄e posuit
natura s; vicio fallaces qui simulant deos et
aias defunctoꝝ. demones aut non ut ait ip̄e
simulant s; plane sunt. Et q̄d ei videē herbis
⁊ lapidibus ⁊ animatibus et sonis certis qui
busdam ac vocibus ⁊ figuratōibus atq; fig-
m̄tis quibusdam etiā obfuitis in celi ouerfi-
one motibus siderum fabricari in terra ab ho-
mimibus p̄tate idoneas varijs effectibus ex-
equendis. totū hoc ad eosdem ip̄os demōes
p̄met ludificatores aīaz sibi met subditaz
⁊ voluptaria sibi ludibria de hoim erroꝝibus
exhibentes. Aut ḡ reuera dubitās ⁊ inq̄rēs
ista porphirius. ea tñ omemorat quibus cō-
municant ⁊ redarguantur. nec ad eas pote-
states q̄ nobis ad beatā vitam capescendāz
fauēt. s; ad deceptoꝝ demones p̄mē mon-
strentur. Aut vt melioꝝa de p̄ho suspicemur
eo mō voluit hoim egiptiū taliū erroꝝibus
deditū. ⁊ aliqua magna se scire opimātē. non
supbia quasi auctoritate doctoris offendere
nec apte aduersantis altricatōe turbare sed
quasi q̄rentis ⁊ discē cupiētis humilitate ad
ea cogitanda conuertē. ⁊ q̄ sint oemnenda
vel etiā deuītanda mōstrare. Demiq; p̄pe ad
epistole finē petit se ab eo doceri. q̄ sit ad be-
atitudinē via ex egiptia sapientia. Ceterum
illos q̄bus conuersatio cum dijs ad hoc esset
vt obiuēndū fugitiuū vl̄ p̄dium opandū
aut p̄pter nuptias vel mercaturā. vel q̄d hu-
iismodi mentē diuinā inquietarent frustra

eos videri dicite coluisse sapientiā. Illa etiā
ip̄a numia cum quibus ouerfarent ⁊ h̄d cete-
ris rebus veꝝ p̄dicerent tñ qm̄ de beatitu-
dine nichil cautum nec satis idoneum mone-
rent. nec deos illos esse nec benignos demō-
nes s; aut illum qui dicit deus fallax aut hūanū
omē omētū. Veꝝ q; tāta ⁊ talia gerunt hijs
artibus ut vniūsum modum humane faculta-
tis excedant. quid restat nisi ut ea q̄ mirifice
tāquā diuinitus p̄dici vl̄ fieri vident. nec tñ
ad vniū dei cultum referunt cui simplicit̄ in-
herē fatētib; q̄s platonicijs ⁊ p̄ mulea testā-
tibus solum beatificum bonū ē. malignoꝝ de-
monum ludibria ⁊ seductoꝝa impedimēta q̄
h̄a pietate caueda sunt prudent̄ itelligant̄

Capitulū .xij.

Diro autē q̄cūq; miracula siue per
angelos siue quocūq; mō ita diuī-
nitas sunt ut dei vniū in quo solo beata vi-
ta est cultum religionēq; om̄ndent. ea vere
ab eis vel p̄ eos qui nos sc̄dm veritatē p̄ta-
temq; diligunt fieri ip̄o deo in illos opante
credendū est. Neq; em̄ audienti sunt q̄ deus
inuisibilem visibilia miracula operari negat
cum ip̄e etiā sc̄dm ip̄os fecerit mundū. quem
c̄te visibilē negare non p̄nt. Quicq; igit̄ mi-
rabile fit in hoc mundo. p̄fecto minus est q̄s
totus hic mundus. id ē celum ⁊ terra ⁊ om̄ia
q̄ in eis sunt. que c̄te dominus fecit. Sicut aē
ip̄e q̄ fecit ita modus quo fecit occultus est.
⁊ incomphensibilis homi. Quāuis itaq; mi-
racula visibilia naturaz. vidēdi affiduita-
te viluerint. tñ cū ea sapiēter intuemur. inui-
sibilissimis rarissimiq; maiōra sunt. Nā om̄i
miraculo quod fit p̄ hoim. maius miraculū
est homo. quapropt̄ deus q̄ fecit visibilia ce-
lum ⁊ terra non dedignat̄ facē visibilia mi-
acula in celo vl̄ terra. quibus ad se inuisibilē co-
lendū ex c̄tet animā adhuc visibilibus de-
ditā. Vbi hō ⁊ quādo faciat incommutabile
consiliūz penes ip̄m est. in cuius dispositōne
iā tempora facta sunt quecūq; futura sūt. nā
temporalia mouens temporalit̄ non mouet. Nec
aliter nouit faciendā q̄s facta. nec aliter iuo-
cātes exaudit q̄s inuocatoꝝ videt. Nam ⁊
cum exaudit̄ ageli eius ip̄e in eis exaudit tā-
quā in vero nec manufacto templo suo. sicut
in hominibus sanctis suis eius que temporaliter
sūt iussa eterna eius lege sunt conspecta.

Capitulū .xij.

Nec mouere debet q̄ cū sit inuisibilis
sepe visibiliter patribus apparuisse
memorat̄. Sicut em̄ sonus quo audit̄ senten-
tia in silentio intelligētie constitute. non est
hoc quod ip̄a. ita ⁊ species qua visus est de⁹
in natura inuisibili cōstituitur. nō erat q̄d ip̄e

in eadē specie corpali videbat. sicut illa sen-
tētia ip̄a in sono vocis auditur. nec illi igno-
rabat inuisibile deū in specie corpali. quod
ip̄e non erat se vidē. **S**icut loq̄batur cū loq̄n-
te moysē. et ei tū dicebat. **S**i inueni gratiam
an̄ te. ostende michi temetip̄s scient ut videā
te. **C**um igitur oporteret dei legē in edictis
angelozz terribiliter dari non vni homi pau-
cisue sapiētibus. vniuersē genti et p̄lo ingē-
ti. corā eodem populo magna facta sūt in mō-
te. vbi lex p̄vni dabatur aspiciēte multitudi-
nē. mētendā ac tremēda q̄ fiebat. **N**on em̄
populus israhel sic moysi credidit. quēadmo-
dū suo ligur go sacedemonij. quod a ioue seu
apposime leges q̄s condidit accepiss. **C**ū em̄
lex dabat populo quā colivnus iubebat de
in ospectu ipsius populus quātū sufficē diui-
na p̄vidētia iudicabat. mirabilibus rerum
signis et moribus apparebat. ad eandē legē
dandam creatori seruire creaturam

Capitulum .xiii.
Sicut autē hominis vnus. ita humani
generis quod ad dei populu p̄met-
recta eruditio p̄ quosbā articulos temporuz
tanquā etatū p̄fecit accessibus. vt a tempo-
ralibus ad eterna capiēda. et a visibilibus ad
inuisibilia surgere. ita sane vt etiā illo tem-
pore quo visibilia p̄mitterebātur diuinitus p̄-
mia. vnus tñ colendus cōmēdaret deus. ne
mens humana vel p̄ ip̄is terrenis vite trāsi-
torie bñficijs cui quaz nisi hō anime creatori
ac dño subderetur. **O**mnia quippe q̄ p̄stare ho-
mibus vel angeli vel hoies p̄nt in vnus esse
om̄ipotētis p̄tate quisquis distinetur. inlanit
De p̄vidētia certe plotinus platonius dis-
putat. eamq̄ a sumo deo cuius est intelligi-
bilis atq̄ ineffabilis pulchritudo. vsq̄ ad h̄
terrena et ima p̄tingere flosculozz atq̄ folio-
rū pulchritudie comprobat. q̄ om̄ia q̄si abie-
cta et velocissime p̄uentia decentissimos sua
rū formaz numeros habere nō posse cōfir-
mat. nisi inde formē vbi forma intelligibilis
et incommutabilis simul habēs om̄ia p̄seuerat.
Hoc dñs ihs ibi ostendit vbi ait. **C**onsiderate
lilia agri nō laborant neq̄ nent. **D**ico autēz
vob̄ q̄ nec salomō in omni gloria sua sic ami-
ctus est sicut vnū ex h̄ijs. q̄ si fenū agri quod
hodie est et cras i clibanū mittitur deus sic re-
stit. quōtomagis vos modice fidei. **O**ptime
igitē aia humana adhuc terrenis desiderijs i-
firma atq̄ terrena vite huic transtorie neces-
saria. et p̄ illius vite sempiternis bñficijs cōtē-
nenda. non tñ nisi ab vno deo expectare con-
suescit. vt ab illius cultu etiā in istozz deside-
rio nō recedat. ad quē contemptu eozz et ab eis

auersione pueniat. **Capitulum .xv.**
Sicut atq̄ diuine p̄vidētie placuit. or-
dinare temporoz cursuz. vt quēadmo-
dum dixi et in actibus aplozz legitur
lex in edictis angelozz daretur diuini veri-
dei cultu. in quibus et p̄sona ip̄ius dei. non q̄-
dem p̄ suam substātiā que semp corruptibili-
bus oculis inuisibilis p̄manet sed certis indi-
cijs p̄ subiectā creatori creaturā visibilis ap-
paret. et sillabatur p̄ trāstorias temporuz.
mōtulas humane lingue vocibus loq̄retur q̄ i-
sua natura non corporaliter s̄ spūaliter. nō sen-
sibiliter s̄ itelligibiliter. non temporaliter sed
v̄ ita. dicam. eternaliter. nec incipit loq̄ nec d-
h̄it. q̄s apud illum sincerius audiunt nō cor-
poris autē sed mētis. ministri eius et nunciij
q̄ eius veritate. s̄ commutabili p̄ruunt imor-
taliter beati. et q̄d faciendū modis ineffabili-
bus audiūt et vsq̄ i ista visibilia ac p̄ducēdū
incunctatē atq̄ indifficulter efficiunt. **D**ec
autē lex distributōe temporoz data est. q̄ pri9
habēt vt dicitū est. p̄missa terrena. q̄bus tñ si
gnificarent eterna que visibilibz sacramentis
celebrarēt multi. itelligerēt pauci. **V**ni9 tñ
dei cultus aptissima illic et vocū et rerum oim̄
otestatio p̄cipitur. nō vnus de turba s̄ eius
q̄ fecit celū et terram et omnē aiaz et omnē spi-
ritū q̄ non est quod ip̄e. **I**lle em̄ fecit. h̄ec fa-
cta sūt. atq̄ vt sine et bñ se habeant. eius idē
gent a quo facta sunt. **Ca. xvj.**

Quibus igitē angelis de b̄ta et sep̄tina
vita credēdū eē censemus. vtz eis q̄
se religiōis ritibz coli volūt. sibi sac-
et sacrificia flagitates a mortalibus exhiberi
an q̄ hūc omnē cultū vni deo creatori omn̄iū
deberi dicūt. ei9 reddendū vera pietate p̄-
cipiūt. cui9 et ip̄i et emplatōe beati sūt et nos
futuros esse p̄mittūt. **I**lla nāq̄ visio dei tan-
te pulchritudinis visio est. et tanto amore di-
gnissima vt sine hac q̄buslibz alijs bonis p̄di-
tū atq̄ abūdantem. non dubitet plotinus in-
felicissimū dicē. **C**ū ergo ad hūc vnū quidaz
angeli q̄dam vero ad seipos latrā colēdos
signis mirabilibus excitent. et hoc ita vt illi
coli istos p̄hibebant. isti autē illum p̄hibere
non audeāt. q̄bus potius sit credendū respō-
deant platonici. respondeāt quicunq̄ p̄hi. re-
spondeant theozgi vel poti9 pozgi. hoc em̄
sūt illi omnes artes v̄bulo digniores. **P**o-
stremo respondeāt hoies si vltus nature sue
sensus q̄ rationales creati sunt ex aliq̄ parte
v̄iūt i eis respondeāt in quā eisue sacrifican-
dum sit dijs vel angelis qui sibi sacrificari iu-
bēt. an illi vni cui iubēt h̄ij. q̄ et sibi et istis p̄-
hibent. **S**i nec isti nec illi vlla miracula face-
rent sed tamen precipere alij q̄dem vt sibi

10
sacrificare. alij vero id vetarent sed vni tantum iuberent deo. satis debet pietas ipsa discerneret quod horum de fastu superbie. quod de vera religione descenderet. Plus etiam dicam si tantum hijs mirabilibus factis humanas animas promoueret quod sacrificia sibi expectunt. illi autem quod hoc prohibet et vni tantum deo sacrificari iubent. nequaquam ista visibilia miracula facere dignarentur perfectio non sensu corporis sed ratione mentis proponenda eorum esset auctoritas. Cum vero deus id egerit ad commendandum aequalitatem veritatis sue ut istos immortales nuncios non sui fastu sed maiestate illius predicantes faceret. maiora certiora clariora miracula. ne infirmis pietas illi quod sacrificia sibi expectunt. falsam religionem facilius persuaderet. eo quod sensibus eorum quoddam stupenda monstrarent. que tandem ita desipere libeat ut non vera eligat que seculum ubi et ampliora iument quod miretur. Illa quippe miracula deorum gentium quod commendat historia. non ea dico que interualis temporum occultis ipsis mundi causis verum sub diuina prudentia constitutis et ordinatis monstruosa contingunt. quales iustitiam partus animalium. et celo terraque recondita facies hinc terris hinc cetera nocens. quod percuti atque mitigari demondicis ritibus fallacissimae eorum astutia prohibent. sed ea dico quod vi aut potestate eorum fieri satis euident apparere. ut est quod effigies deorum penati quod de troia cneas fugiens aduenit de loco in locum migrasse referunt quod eodem tantum nouacula secuti. quod epidaurius serpens escolapio nauiganti romae comes adhaesit. quod nauim qua simulachrum matris frigie uehebatur tantis hominum bouumque conatibus immobile reddita vna mulierecula sona alligata ad sue pudicitie testimonium mouit et traxit. quod virgo vestalis de cuius corruptione questio habebatur qua impleto cribro ostiberi neque pluuente abstulit ostrois. hec ergo atque huiusmodi nequaquam illis quod in populo dei facta legimus. virtute ac magnitudine ostendunt. quatominus ea que illo quod populo quod tales deos coluerunt legibus iudicata sunt prohibenda atque plebiscita. magica scelerum et thorum gica. quorum pleraque specie tenus mortali sensus imaginaria ludificatione decipiunt. quod le lunam deponere donec suppositas ut ait lucanus. aprior despumet in herbas. Quaedam vero et in nullis pietatis factis videantur opere conuari. si nimirum quod discernunt incompabiliter hinc nostra ostendit excellere. Illis enim multum tantum sa crificijs colendi quatomagis hec expectunt. Deus vero vnus commendat deus quod se nullis talibus indiget et scripturarum suarum testificatione et eorum de postea sacrificiorum remotione demonstrat. Si ergo angeli sibi expectunt sacrificium pro

ponendi sunt eis. quod non sibi sed deo creatori omnium cui seruiunt. Hinc enim ostendunt quod sincero amore diligant nos quoniam pro sacrificijs non sibi sed ei nos subdunt volunt. cuius et ipsi exemplum de beati sunt et ad eum nos peruenire. a quod ipsi non recesserunt. Si autem angeli quod non vni sed plurimis sacrificia fieri volunt non sibi sed eis deus volunt quorum deorum angeli sunt. etiam sic eis proponendi sunt illi quod vnus dei deorum angeli sunt cui sacrificari sic iubent ut alicui alteri veteret cum eorum nullus huic veteret cui vni isti sacrificari iubent. Porro si quod magis indicat eorum superba fallacia. nec boni nec bonorum deorum angeli sunt sed demones mali quod non vni solum a seum deum sed seipsum sacrificijs coli volunt. quod maius quod vnus dei contra eos eligendum est per dium. cui seruiunt angeli boni quod non sibi sed illi iubent ut sacrificio seruiamus cuius nos ipsi sacrificij e debemus. Capitulum xvij.

Domde lex dei que in edictis data est angelorum in qua vnus deus deorum religioe factorum iussus est coli. alij vero quod libet prohiberi in archa erat posita. que archa testimonij nuncupata est. quod noie satis significat non deum quod pro illa omnia colebat circūcludi solere vel orneri loco. cum respectu eius et quodam humanis sensibus darentur signa ex illis archa loco. sed voluntatis eius hinc testimonia prohiberi quod etiam ipsa lex erat in tabulis con scripta lapideis. et in archa ut dixi posita. quam tempe pegnatōis in heremo cum tabernaculo quod similiter appellatum est tabernaculum testimonij cum debita sacerdotes veneratōe portabant signūque erat quod pro diem nubes apparebat. quod si cut ignis nocte fulgebat. Aue nubes cum moueretur castra mouebatur. et ubi staret castra ponebatur. Reddita sunt illi legi magni miraculi testimonia preter ista que dixi. et per voces que ex illius archa loco edebant. Nam cum terra promissionis in tractibus eadem archa tranfiret iordanem. fluuius ex parte superiore subsistens ex inferiore decurrens. et ipsi et populo siccuti prouit locum transire. Deinde ciuitatis quod pro ma hostibus occurrit more gentium deos plurimos colens septies eadem archa circumacta muri repente ceciderunt nulla manu oppugnati. nullo arietate percussi. Post hec etiam cum iam terra promissionis essent et eadem archa propter eorum peccata fuisset ab hostibus capta. hijs quod ceperat in templo eadem dei sui que pro ceteris colebant honorifice collocarunt. abeunt esque clauerunt. apertaque post triduum simulachrum cui supplicabat inuenerunt collapsum. de foras miterque fractum. Deinde ipsi prodigijs acti deformius puniti. archa diuini testimonij populo vnde ceperat reddiderunt. Ipsa autem

redditiō qualis fuit. Imposuerat eam plau-
stro. et q̄ iuuenas a quibus vitulos sugētes
abstraxerāt subiunxerūt. et eas quo vellēt
ire fuerūt. etiā hinc vim diuinā explorare cu-
pientes. At ille sine duce homie atq; redire
ad hebreos viā p̄maciter gradiētes. nec re-
uocate mugitibus esurentium filiorum ma-
gnū sacmētū suis cultoribus reportarunt.
Nec atq; huiuscemodi deo pua sunt. s; ma-
gna terrendis salubriter erudiendisq; mor-
talibz. Si em̄ philosophi p̄cipueq; platonici
redius ceteris sapuisse laudant. sicut paulo
ante cōmemorauit q̄ diuinam p̄uidētā hec
q; rerū infima atq; trena administrare docue-
rūt numerosarū testimoniō pulchritudinū q̄
non solū in corporibus animalū. verū in her-
bis etiā fenosq; gignunt. q̄z eo euidentiq; hec
adtestatur diuinitatē q̄ ad horā p̄dicatiōnis
eius fiunt vbi ea religio cōmendatur q̄ om̄i-
bz celestibz et terrestribz in fēnisq; sacrifici-
ari vetat vni deo tm̄ iubes. q̄ solū diligēs et di-
lectū beatos facit. eorūq; sacrificiorum tem-
pora impata p̄finites eaq; p̄ meliorē sacerdo-
tem in melius mutāda p̄dicens. nō ista se ap-
petē sed p̄ hec alia potiora significare testat.
nō vt ip̄e hīs honoribus sublimē. s; vt nos
ad eum colendum eiq; coherendū. igni amo-
ris eius accensū. quod nobis nō illi bonū ē ex-
citetur.

Capitulū .xviii.

H dicet aliq̄s ista falsa esse miracula.
nec fuisse facta sed mēd aciter sepra
quisquis hoc dicit si de hīs rebz ne-
gat om̄ino vllis literis esse credendū. potest
etiā dicē nec deos vllos curare mortalia. nō
em̄ se aliter colendos eē psuasērūt nisi mira-
bilibus opezz affectibus. quoz et historia gē-
tium testis est. quarū dijs se ostētare mirabi-
les potius q; vtiles ostendere potuerē. Vnd
hoc ope nō cuius hūc iam decimū libruz ha-
bemus i manibus. nō eos suscepimus resellen-
dos. q̄ vel vllā esse vim diuinā negāt vel hūa-
na nō curare ostendunt. s; eos qui nostrō deo
conditori sancte et gloriofissime ciuitatis. de-
os suos p̄ferunt nescientes eū ip̄m esse etiam
mundi huius visibilis et mutabilis inuisibilis
et in cōmutabile conditorē. et vite beate non
de hīs que ddidit s; de seip̄o verissimū largi-
tozem. Cui em̄ p̄pheta veracissimus ait. Mi-
chi autē adherē deo bonū est. De fine nanq;
boni inter p̄hos q̄ritur. ad qd̄ adipiscendūz
officia om̄ia referenda sūt. Nec dixit iste. mi-
chi autē diuitijs abundare bonū ē aut in signi-
ri purpura et sceptro vel diademate excellē.
aut quod nonnulli etiā philosophozū dicē nō
erubuerūt mihi voluptas corp̄is bonum est.
aut qd̄ melius velut meliores dicere visi sūt

michi virtus animi mei bonum est. sed michi
inquit deo adherere bonum est. Hoc em̄ do-
cuerat cui vni tantū modo sacrificandū. san-
cti q; angeli eius miraculoz etiā ostētatōne
monuerunt. Vn̄ et ip̄e sacrificium eius factus
fuerat. cui igni intelligibili correptū ad ebat.
et in eius ineffabile in corporeumq; oplexum
sancto desiderio ferebat. Porro autē si mul-
toz deorum cultores q̄lescunq; deos suos eē
arbitrēt. eū ab eis scā eē miracula vll̄ ciuiliū
rerum histōrie. vel libris magicis siue qd̄ ho-
nestius putāt theozgicis credunt. qd̄ caue
ē cur illis literis nolunt credē ista facta esse. q̄
bus tāto maior debet fides. quāto sup̄ om̄es
est magnus cui vni soli sacrificiū cadum esse p̄ci-
piunt.

Capitulū .xix.

Qui autem putant hec visibilia sacri-
ficia dijs alijs congruere. illi vero
tanquā inuisibili inuisibilia. et maiora
maiori. melioriq; meliora. qualia sunt pure-
mentis et bone voluntatis officia. p̄fecto ne-
sciunt hec ita signa esse illoz. sicut et vba sonā-
tia signa sunt rerum. Quocirca sicut orantes
atq; laudantes ad eum dirigimus significā-
tes voces cui res ip̄as in corde quas significa-
mus offerimus. ita sacrificātes non alteri vi-
sibile sacrificium offerendū esse nouerimus.
q; illi cuius in cordibus nostris inuisibile sacri-
ficiū nos ip̄i esse debemus. Tūc nobis fauēt
nobisq; gaudent. atq; ad hoc ip̄m nos p̄ su-
is viribus adiūuāt angeli. quiq; virtutesq;
superiores et ip̄a bonitate ac pietate potentio-
res. Si autē illis hec exhibē voluerimus nō
libenter accipiunt. et cum ad hoies ita miterū-
tur vt eoz p̄sentia sentiatē aptissime verant.
Sunt exempla in literis sanctis. Putauerunt
q̄dam deferendū angelis honorē. vel ab ato-
rando vel sacrificiō q̄ debet deo. et eoz sūt
āmonitione p̄hibiti. iustiq; hoc ei deferre cui
vni phas esse nouerunt. Im̄itati sunt āgelos
sanctos etiā sancti hoies dei. Nam paulus et
barnabas in siccaonia factō q̄dam miraculo sa-
nitatis putati sunt dii. eisq; liccaonij immola-
re victimas voluerunt. q; a se humili pietate
remouētes eis in quē crederent adnūciaue-
runt deum. nec ob aliud fallaces illi supbe si-
bi hoc exigunt. nisi qz vero deo debent scīūt
Non em̄ reuera vt ait porphirius et nonnulli
putāt caduerinis nidoribus s; diuinis ho-
noribus gaudent. Copiā vero nidoz mag-
nam habet vndiq; et si amplius vellēt. ip̄i
sibi poterant exhibere. Qui ḡ diuinitatem si-
bi arrogāt spiritus nō cuiuslibz corp̄is fumo
sed supplicantis animo delectant. cui decep-
to subiecto dominenē itercludentes iter ad
deū vez. ne sit hō illi? sacrificiū dū sacrificā

cupiam p̄ter illum.

Ca. xx.

Unde verus ille mediator inquantū formā serui accipiens mediat or: effe-
ctus ē dei ⁊ hoīm homo x̄ps ihs. cū in forma dei sacrificiū cum patre sumat cum quo ⁊ vnus de⁹ est. tū i forma serui sacrificiū maluit esse q̄ sumē. nevel hac occasiōe q̄sq̄ existimarz cui libz sacrificandū esse creature
Per hoc ⁊ sacerdos est ip̄e offerēs ⁊ oblatio cuius rei sacramentū quotidianū esse voluit ecclesie sacrificiū. q̄ cum ip̄ius capitis corp⁹ sit seip̄am p̄ seip̄m discit offerre. Huius veri sacrificij multiplicia variaq; signa erāt sacrificia p̄isca sanctoz. cum hoc vnū p̄ multa figuraret. tanquā h̄bis multis vna res dicere tur vt sine fastidio multū emendaret. Nūc summo veroq; sacrificio cūcta sacrificia falsa cesserunt.

Capitulū .xxi.

Moderatis autē p̄missisq; tempib⁹ eēt potestas p̄missa demōibus. ut homibus q̄s possident excitationis inimiciz as aduersus dei ciuitatē tirānice exerceant. sibiq; sacrificia non solū ab offerētibz sumāt ⁊ a volentibus expectāt. verum etiā ab iuitis psequēdo violēter extorq̄ant. nō solum p̄niciosa non ē s; etiā vtilis inuenitur ecclesie vt martiz numerus implēat. q̄s ciuitas dei tanto clariores ⁊ honoratiores ciues habz. q̄to fortius aduersus impietatis peccatuz ⁊ vsq; ad sanguinē certant. Nos multo elegantius si ecclesiastica loquēdi osuetudo pateretur n̄os heroas vocaremus. Hoc em̄ nomē a iu none d̄. tractū. quod grece iuno hera appellat̄. et iō nescio q̄s filius ei⁹ scdm̄ grecoz fabulas heros fuerit nuncupatus. hoc videlicz vcluti mysticū significāte fabula q̄ aeri iunoni deputeē. vbi volunt cum demōibus heroas habitare. quo noīe appellāt alicuius meriti aias defunctor. S; e cōterario martires n̄i heroas nuncupant̄. si vt dixi vsus ecclesiasticus ymonis admitteret. nō quo eis essz cum d̄monibus in aere societas. s; q̄ eos b̄ demōes. id est aereas vincerēt ptātes ⁊ in eis ip̄am quic qd̄ putat̄ significare iunonē q̄ nō vsq; quaq; in cōueniētē a poetis in d̄uicimimicah̄ tui bus ⁊ celum perētibus viris fortibus inuidas
S; rursus ei subcūbit infelicis ceditq; h̄gilus vt cū apud eū illa dicat vincer ab enea ip̄m enea ammonēat helenus q̄si consilio religiofo ⁊ dicat. Junoni cane vota libens. d̄omināq; potentes supplicibus sup̄ donis. Ex q̄ opinione porphirius quāuis nō ex sua snia s; ex alioz dicit bonū deum vel geniū nō venire in hoīem nisi malus fuerit an placatus. tā quā fortiora sint apud eos numia mala q̄z bona. q̄nquidē mala impediūt adiutoria bono-

tum. nisi eis placata dent locū malisq; nolentibus bona p̄desse nō p̄it. nocē aut mala p̄sit nō sibi valentibus resistē bonis. Non ē ista vere veraciterq; sancte religiois via. non sic in nonē hoc est aereas ptātes piozz virtutibus inuidentes nostri martires vincūt. nō c̄m̄io si dici v̄itate possz heroes n̄i supplicibus donis sed virtutibus diuinis herā sup̄ant. Com modius q̄ppe scipio africanus est agnominatus q̄ virtute africā vicerit quā si hostes donis placassz ut parcerēt.

Capitulū .xxij.

Uera pietate hoies dei aere a ptātem inimicaz otraziamq; pietati exorci-
zando ciciunt non placādo. omēs q; temptatores adūsitatis eius vincūt orando nō ip̄am sed deum suū aduersus ip̄as. Nō em̄ aliquē vincit aut subiugat nisi societate peccati. in eius ḡ noīe vincit qui hoīem assūp̄sit egitq; sine peccato ut in ip̄o sacerdotē ac sacrificio fieret remissio peccatoz. id ē p̄ mediator em̄ dei ⁊ hoīm hoīem x̄pm̄ ihesū. p̄ quez facta purgatio peccatoz recōciamur deo. Non em̄ nisi peccatis hoies sepan̄ a deo. q̄z in hac vita nō sit n̄a virtute s; diuina misera tōe purgatio. p̄ indulgentiā illius nō p̄ n̄az potentiā. quia ⁊ ip̄a quātula cūq; virtus que d̄: nostra illius est nobis bonitate concessa. Multū autē nob̄ in hac carne tribuerem⁹. nisi vsq; ad eius depositōz sub venia viueremus. Propterea ḡ nobis p̄ mediatorē p̄stita est ḡtia vt polluti carne peccati carnis peccati similitudine mūdaremur. Hac dei gratia qua in nos ostendit misericordiā suā. ⁊ in hac vita p̄ fidem regimur. ⁊ post hanc vitā p̄ ip̄as p̄ficiem in cōmutabilē v̄itatis ad p̄fectōē ⁊ plenissimā p̄ducemur.

Ca. .xxij.

Quic etiā porphirius diuinis oracul-
thuisle responsū nos nō purgari lune theletis atq; solis ut h̄m̄c ostēdereē nulloy deoz theletis hoīem posse purgari. Cuius em̄ thelete purgāt filune solisq; non purgant. q̄s inter celestes deos p̄cipuos habent. Deniq; eodem dicit oraculo exp̄ssū p̄ncipia posse purgare. ne forte cum dictum essz non purgare theletas solis ⁊ lune. alicui⁹ alterius dei de turba valē ad purgandū thelete crederent̄. Que autē dicat eē p̄ncipia tanquā platonius nouimus. Dicit em̄ deum patrem ⁊ deū filiū. que grece appellat paternū itellectum vel paternāz mentem. De spiritu autē sancto aut nichil aut non apte aliqd̄ dicit. quāuis quem aliū dicat hoz mediū non intelligo. Si em̄ terciā sicut plotinus vbi de trib⁹ p̄ncipalibus substātijs disputat anime naturā etiā iste veller̄ intelligi. non vtiq; diceret hoz mediū. id ē patris ⁊ filij mediū.

Postponit quippe plotinus anime naturam paterno intellectu. iste autem cum dicit medium non postponit sed interponit. et nimirum hoc dixit ut potuit siue ut voluit: quod nos sanctum spiritum nec patris tamen nec filii tamen sed veriusque spiritum dicimus. Liberis enim huius locutus philosophus nec in rebus ad intelligendum difficilimis offensionem religiosorum aurium pertimescit. Nos autem ad certam regulam loqui phrasim est ne huiusmodi locutionem etiam de rebus que huiusmodi significant: impiaz gignat opinionem. Nos itaque ita non dicimus duo vel tria principia cum de deo loquimur. sed nec duos deos vel tres nobis licitum est dicere. quod vis de uno quoque loquentes vel de patre vel de filio vel de spiritu sancto etiam singulum quodque deum esse fateamur. nec dicamus tamen quod heretici sabbelliani eundem esse patrem que est et filius. et eundem spiritum sanctum que est et pater. et filius. sed patres esse filii patris. et filium patris filium et patris et filii spiritum sanctum. nec patrem esse nec filium. Verum itaque dictum est non purgari hominem nisi principio. quauis pluraliter apud eos sint dicta principia.

Capitulum .xxiii.

Sed subditus perhibetur inuidis potestatis de quibus et erubescerat. et eas libere redarguere formidabat. noluit intelligere deum christum esse principium cuius incarnatio purgatur. Cum quippe in ipsa carne contempserit quam propter sacrificium nostre purgationis assumpserit. magni scilicet sacramenti causa superbia non intelligens quam sua ille humilitate deiecit verus benignusque mediator: id est a se ostendens mortalitate mortalibus. quibus maligni fallacesque mediatores non habendo se superbi extulerunt. miserisque hominibus adiutorium deceptorium velut mortales mortalibus promiserunt. Bonus itaque verusque mediator ostendit peccatum esse malum. non carnis substantiam vel naturam. que cum anima hominis et suscipi sine peccato potuit et haberi et morte deponi. et in melius resurrexerat de mutari. nec ipsam mortem quauis esset pena peccati. quam tamen pro nobis sine peccato ipse pro soluit peccato esse vitandum. sed potius si facultas datur pro iusticia preferenda. Ideo enim soluit potuit moriendo peccata. et quia mortuus est et non pro peccato. Hunc ille platonice agnouit esse principium. nam agnosceret purgatorium. Neque enim caro principium est aut anima humana. sed verbus pro quod facta sunt omnia. Non ergo caro pro se ipsam mundat sed pro huiusmodi a quo susceperata est. cum huiusmodi caro factus est et habitauit in nobis. Nam de carne sua manducanda mystice loquens. cum huiusmodi que non intellexerunt offensa recederet dicentes. durus est hic sermo quod eum potest audire. rudit manentibus ceteris. Spiritus est qui viuificat. caro autem non pro-

dest quicquid. Principium est suscepta anima et carne. et anima credentium mundat et carne. Ideo que rentibus iudeis quod esset rudit se esse principium quod utique carnales infirmi peccatis obnoxii et ignorantie tenebris obuoluti ne quaquam perire possemus nisi ab eo mundaremur atque sanaremur pro hoc quod eramus et non eramus. Eramus enim homines sed iusti non eramus. In illius autem incarnatione natura humana erat sed iusta non peccatrix erat. Hec est mediatio que manum lapsus iacentibusque porrecta est. Hoc est semper dispositum pro angelos. in quoque dicitur et lex datur quia et vnus deus colitur iubebat. et huiusmodi mediator venturus promittebat.

Huius sacramenti fide etiam iusti antiqui mundari pie viuendo potuerunt non solum antequam lex pro hebreo daretur neque eis predicato: deus vel angeli defuerunt. sed ipsi quibus legis temporibus. quauis in figuris rebus spiritu alium habere viderent promissa carnalia propter quod vetus dicit testamentum. Nam et prophete tunc erant pro quos sicut et pro angelos eadem promissa predicata est. et ex illorum numero erat cuius magna diuinaque sententia. de boni humani sine paulo ante memorauit. Michi autem adherere de bono est. In quo plane psalmo duorum testamentorum que dicuntur vetus et nouum satis est declarata distinctio. Propter carnales enim terre nasque promissiones cum eas impijs abundare prospiceret dicit pedes suos pene fuisse comotos et effusos in lapsum propter modum gressus suos. tam quam frustra deo ipse seruisset cum ea felicitate quam de illo expectabat contempserit eius florere prospiceret. seque in rei huius inquisitione laborasse. volente cur in ea esset apprehendere donec iteraret in sanctuarium dei et intelligeret in nouissima eorum qui felices videbant erranti. Tunc eos intellexit in eo quod se extulerunt sicut dicit fuisse deiectos et defecisse ac pisse propter iniquitates suas. torumque illud culmen temporalis felicitatis. ita eis factum tanquam somnium euigilantis. qui se repente iuenit suis somniabat fallacibus gaudijs destitutum. Et quoniam in hac terra vel ciuitate terrena magni sibi videbatur. dicit inquit in ciuitate tua imaginem illorum ad nichilum rediges. Ad huiusmodi tamen utile fuerit. etiam ipsa terrena non nisi ab uno vero deo que rere in cuius potestate sunt omnia satis ostendit. vbi ait. velut pecus factus sum apud te et ego spiritus tecum. Velut pecus dixit. utique non intelligens. Ea quippe ante desiderare debui que michi cum impijs non potuit esse communia. quibus eos cum abundare cerneret. putavi me icassum tibi seruasse. quoniam et illi hec haberet qui tibi seruire nolissent. Tam enim ego semper tecum. que etiam in talium rebus desiderio deos alios non que huius-

Ac phoe sequitur. Tenuisti manus dextere mee: involuntate tua deduxisti me. et cum gloria assumpxisti me. Tanquam ad sinistram cuncta illa pertineat. quod abundare apud impios cum vidisset collapsus est. Quid enim michi est in celo et a te quid volui super terram. Reprehendit seipsum iustas sibi displicuit. quia cum tam magnam bonum haberet in celo quod post intellexit rem transitoriam. fragile et quodammodo luteas felicitate. a suo deo quasi in terra. Defecit inquit cor meum et caro mea. deus cordis mei: defectu utique bono ab inferioribus ad superna. Vnde in alio psalmo dicitur. Desiderat et deficit anima mea in aeterna domini. Item in alio. Defecit in salutem tuam anima mea. Tamen cum de vtroque dixisset. id est de corde et carne deficiente. non subiecit deus cordis mei et carnis mee: sed deus cordis mei. Per cor quippe caro mundatur. Vnde dicit dominus. Mundate que intus sunt. et quae foris sunt munda erunt. Partem deinde suam dicit ipsum deum: non aliquid ab eo sibi ipsum. Deus inquit cordis mei et pro mea deus in secula. Ad inter multa quae ab hominibus eliguntur ipse illi placuerit eligendus quia ecce inquit qui longe se faciunt a te peribunt. perdidisti omnem quod fornicatur abs te. hoc est quod multorum deorum vult esse participantem. Vnde sequitur illud prope quod cetera de eodem psalmo dicenda visa sunt. Michi autem adherere deo bonum est. non longe ire non pro plurima fornicari. Adherere autem deo tunc perfectum erit cum totum quod liberandum est fuerit liberatum. Nunc hoc fit illud quod sequitur. ponem in deo spem meam. Spes enim quae videtur non est spes. Ad enim videtur quis quid sperat. ait apostolus. Si autem quod non videmus speramus pro patientia expectamus. In hac autem spe nunc ostentum ti agamus quod sequitur. et firmus nos quia pro modo dulo non angeli dei. id est nuncius eius adnuntiatus eius voluntatem et gloriam. gratiamque laudantes. Vnde cum dixisset ponem in deo spem meam ut annunciet inquit omnes laudes tuas in portis hierusalem. Haec est gloriosissima civitas dei. Haec vnum deum novit et colit. Haec angeli sancti adnuntiaverunt qui nos ad eius societatem invitaverunt. civisque suos in illa esse voluerunt. quibus non placet ut eos colamus tantamquam nostros deos. sed cum eis et illos et nostrum deum. nec eis sacrificemus sed cum ipsis sacrificium sumus deo. Nullo itaque dubitate quod si deposita maligna obstinatione considerat omnes immortales beati quod non non invident. neque ei si inviderent essent beati. sed potius nos diligunt ut et nos cum ipsis beati sumus. plus nobis fauent plus adiuvant quam vnum deum cum illis colimus patrem et filium et spiritum sanctum. quod si eos ipsos pro sacrificia coleremus.

Capitulum .xxvij.

Nescio quomodo quantum michi videtur: amicis suis theozgis erubescere potest. phisius. nam ista ut cunctis sapiebat. Sed contra multorum deorum cultum non deum vix libere defendebat. et angelos quippe alios esse dixit qui deo: sui descendentes hominibus theozgicis divina pronunciant. alios autem qui in terra ea que patris sunt. et altitudinem eius profunditateque declarant. Num igitur hos angelos quorum misterium est declarare voluntatem patris credere dum est velle nos subditi nisi eius curis nobis adnunciant voluntatem. Vnde optime admonet etiam ipse platonice imitandos eos potius quam invocandos. Non utique debemus metuere ne immortales et beatos vni deo subditos non eis sacrificando offendamus. Ad enim non nisi vni vero deo deberi sciunt cui et ipsi adherendo beati sunt. proculdubio neque ullam significatam figuram neque ipsam rem que sacramentis significatur sibi exhiberi volunt. Demonum est hec arrogancia superborum atque miseriorum. a quibus longe diversa est pietas subditorum deo. nec aliunde quam illi coheredo beatorum. ad quod bonum percipiendum etiam nobis sincera benignitate oportet ut faueatur. neque sibi arrogent quo eis subiciamur sed eum adnunciet sub quibus in pace sociemur. Quid adhuc trepidas o pube adversus patres et veris habitus? et veri dei muneribus invidas hinc liberam vocem. Jam distinxisti angelos qui patris adnunciant voluntatem ab eis angelis qui ad theozgicos homines nescio qua deducta arte descendunt. Quid adhuc eos honoras ut dicas pronunciare divina. Quae tamen divina pronunciant qui non voluntatem patris nunciant. Preempte illi sunt quos sacris precibus invidus alligavit ne praesent anime purgatores nec a bono ut dicitur purgare cupientes ab illis vinculis absolvi et sue potestati reddi potuerunt. Adhuc dubitas haec maligna esse demonia. vel te fingis fortasse nescire dum non vis theozgos offendere a quibus curiositate deceptus ista periciose et insana pro magno beneficio didicisti. Audes istam invidiam non potentiam sed pestilentiam et non dicam dominam sed quod tu fate ris ancillam potius invidorum. isto aere et transcensio leuare in celum. et inter deos vestros etiam sideros collocare vel ipsa quoque sidera huius opprobriis infamare.

Capitulum .xxvij.

Quanto humanius et tolerabilius coniectaneus tuus platonice apuleius exaravit. qui tantummodo demones a luna et infra ordinatos agitari morbis passionum mentisque turbelis. honorans quidem eos. sed volens nosles quia offensus est. deos tamen celi superioris ad etherea spacia pertinentes. siue

visibiles q̄s conspicuos lucere cernebat solē
ac lunā et cetera ibidez lumina siue inuisibiles
q̄s putabat ab omni labe istaz pturbationuz
quāta potuit disputatōe secreuit. Tu autē
hoc didicisti nō a platone s; a chaldeis ma-
gistris vt i ethereas ve lempireas mūdi sub-
limitates et firmamēta celestia extollerēs vi-
cia humana vt possent dii vestri theozgis p-
nunciare diuina q̄bus diuinitē te tū p̄ intelle-
ctualē vitā facis altiorē vt tibi videlicet
tanquā p̄ho theozgice artis purgatōnes ne-
quaquā necessarie videantē s; alijs eas tū im-
portes. ut hanc veluti mercedez reddas ma-
gistris tuis. q̄ eos qui phari non p̄nt ad ista
seducis q̄ tibi tanquā supioz capaci esse iuti-
lia confiteris vt videlicet quicūq; a phie vtu-
te remoti sūt. que ardua nimis atq; paucorū
est. te auctore theozgos hoies a q̄bus non q̄-
dem in anima intellectuali vezz saltē in anima
spūali purgētur inq̄rat. et q̄m istoz quos phi-
losophari piget incōpabiliter maior ē multi-
tudo. plures ad se cretos et illicitos magistros
tuos. q̄s ad scolas platonicas venire cogant
Hoc em̄ tibi imundissimi demōes deos ethe-
reos se eē fingētes quoz p̄dicatoz et angeloz
factus es p̄miserūt q̄ in aia spiritali theoz-
gica arte purgari. ad patrē q̄dem non rede-
unt s; sup aereas plagas inter deos ethere-
os habitabunt. non audit ista hoim multitu-
do. p̄pter quos a demōnū dñatu liberandos
x̄ps aduenit. In illo em̄ habēt misericordissi-
mā purgatōz. et mentis et spūs et corpis sui.
Propter ea q̄ppe totum hoim sine peccato
ille suscepit vt totū quod cōstat homo a pec-
catoz peste sanaret. quē tu q̄s vtinā cogno-
uisses. atq; te potius q̄s vl tue virtuti que hu-
mana fragilis et infirma est. vel p̄niciosissime
curiositati sanandū citius omisisses. Non em̄
te decepisset quē vt a vt tu ipse scribis orac-
la sanctū immortalē q̄s offesa sunt. De quo etiā
poeta nobilissim⁹ poetice quidē. qz i alteri⁹
ad umbrata p̄sona. veraciter tū si ad ipm re-
feras dixit. Te duce si qua manent sceleris ve-
stigia nostri. irrita p̄petuo soluēt formidine
terras. Ea quippe dixit que etiā multū p̄ficiē-
tium in vtute iusticie p̄nt p̄pter huius vite i-
firmitatē et si non scelera. scelez tamen manē
vestigia. q̄ non nisi ab illo saluatore sanantur
de quo iste x̄sus exp̄ssus est. Nam vtiq; nō h̄
ase ipse dixisse virgilius i eglōge ipsius q̄rto
ferme versu indicat. vbi ait. Vltima cumei
iam venit carminis etas. Vnde hoc a cumea
fibilla dictū esse incunctāter apparz. Theo-
gi x̄o illi vel potius demōes deoz species si-
gur atq; fingētes inq̄nant potius q̄s purgat
humanū spiritū falsitate phāsmatū et dece-

ptōia vanaz iudificatōe formaz. **N**uō em̄
purgēt hois spiritū q̄ immūdū habēt p̄p̄riū
Alioq̄n nullo mō carnibus inuidi homies si-
gant. ipm q; inane bñficiū qd p̄staturū vi-
debant. aut metu p̄merēt aut simili inuiden-
tia denegarent. Sufficit q̄ purgatōe theoz-
gica neq; intellectualē animā hoc est mentem
nostrā dīcis posse purgari. et ipam spiritalē
id est nre anime partē mente inferiorē quā ta-
li arte purgari posse asseris. immortalem tū
eternāq; non posse hac arte fieri confiteris.
Cristus autē vitam p̄mittit eternā. Vnde ad
eum mūdus vobis q̄dem stomachatibus mi-
rantibus tū stupentibus q̄ occurrit. **N**ūdū pro-
dest qz negare non potuisti errare hoies the-
ozgica disciplina et q̄s plurimos fallē p̄ cecaz
ispientemq; sententiā. atq; esse certissimū er-
rorem. agendo et supplicando ad p̄ncipes an-
gelozq; p̄currē. Et rurū quasi ne operā p̄bi-
disse videaris ista dicendo. mittis hoies ad
theozgos vt p̄ eos aia spiritalis purgēt illo-
rum. q̄ non sedz intellectualē aiam viuunt.

Capitulū .xxviii.

Mittis q̄ hoies in errorem certissimuz
Neq; hoc tantū malū te pudz. cum
vtutis et sapientie te p̄fitearis amatōz quā
si vere ac fidelit amasses. x̄pm dei vtutes et
dei sapientiā agnouisses. nec ab eius saluber-
rīma humilitate timore inflatus vane scien-
tie refluisses. Confiteris tū et spiritalē aiaz si-
ne theozgicis artibus et sine theletis quibus
frustra discendis elaborasti posse cōtinentie
vtute purgari. Aliq̄n etiā dīcis qz thelete
non post mortē eleuant animā vt iam nec ei-
dem ipi quā spiritalē vocas ali qd post hui⁹
vite finem p̄desse videant. et tū versas h̄ mul-
tis modis et repetis ad nichil aliud quātū exi-
stimo nisi vt talium q̄s rezz quasi p̄tus appa-
reas et placeas illic itaz artium curiosis. vel
ad eas facias curiosos ipse. S; bñ ē qz metuē-
dam dīcis hanc artem vl legū piculis. vl ip̄si
us actionis. atq; vtinā hoc saltē abs te mise-
ri audiant et inde ne illic absorbeat̄ur absee-
dant. aut eo penitus nō accedant. Ignoran-
tiam certe et p̄pter eam multa vicia p̄ nullas
theletas purgari dīcis. s; solū patricū noyn
id est patrīnā mentem siue intellectu qui pa-
terne est oscius voluntatis. **H**ūc autē x̄ps eē
non credis. otemnis em̄ eum p̄pter corp̄is ex-
femia acceptū. et p̄pter crucis obp̄trobriū
excellam videlicet sapientiā sp̄retis atq; abie-
ctis infimis idoneus de supiozibus carperē.
At ille implet qd p̄phete sancti de illo vera-
citer p̄dixerunt. **P**erdā sapientiā sapientū
et prudentiā prudētum reprobo. **N**on em̄
suā i eis p̄det et reprobat quā ipse donauit. s;

humiliter venit et vos superbi estis. Quia si
 etorum corpora in resurrectione futura sunt si potest
 aliquando serupuliosius inter christianorum scriptu-
 rarum doctissimos disputari. futura tamen semper
 namini me dubitamus. et talia futura que sua
 resurrectione christus demonstravit exemplum. Quod
 qualiacumque sunt cum incorruptibilia prorsus et in-
 mortalia nichilominus aie de repletione qua in deum
 figitur impedienda predicant. vosque etiam dica-
 tis esse in celestibus immortalia corpora immor-
 taliter beatorum. quod est quod beati simus omne
 corpus fugiendum esse optimam ut fide christianam
 quasi rationabiliter fugere videamini. nisi quod illud est
 quod dicitur deo christus humilis est. vos superbi. An
 forte corrigi potest. Et hoc viciu non nisi super-
 borum est. Dubium videlicet doctos homines ex dis-
 cipulis platonis fieri discipulos christi. qui piscato-
 res suos spiritu docuit sapere ac dicere. In principio
 erat verbum et verbum erat apud deum et deus
 erat verbum. hoc erat in principio apud deum.
 Omnia per ipsum facta sunt et sine ipso factum est nihil.
 Quod factum est in ipso vita erat et vita erat
 lux hominum. Et lux in tenebris lucet et tenebre eas
 non apprehenderunt. Ad iniciu sancti euangelij
 cui nomen est secundum iohannem quod dicitur platonice sic
 a sancto sene simpliciano qui postea mediola-
 nensis ecclesie presbiter episcopus solebamus audire.
 aureis literis describendum et per omnes ecclesias in
 locis eminentissimis proponendum esse dicebat. sed
 ideo viluit superbis deus ille magister. qui ver-
 bum caro factum est et habitavit in nobis. ut pa-
 rum sit miseris quod egrotat nisi se in ipsa etiam
 egritudine extollat. et de medicina qua sana-
 ri poterat erubescat. Non enim hoc faciunt ut
 erigantur sed ut cadendo grauius affligantur.

Capitulum xxx.

Post platonem aliquando emendare exi-
 stimat indignum. cur ipse porphirius
 nonnulla et non parua emendauit. Nam plato-
 nem aiaz hominum post mortem reuolui vsque ad cor-
 pora bestiarum scripsisse certissimum est. Hanc sen-
 tentiam porphirij doctor tenuit et plotinus por-
 phirio tamen iure displicuit. In hominem sane si sua
 que dimiserat. sed in alia noua corpora redire hu-
 manas aias arbitratus est. Puduuit scilicet illud
 credere ne mater fortasse filium in multa reuoluta
 uideret. et non puduit hoc credere ubi reuolu-
 ta mater in puellam filio forsitan nubere. Quam
 to credidit honestius quod sancti et veraces age-
 li docuerunt. quod prophete dei spiritu acti locuti sunt
 quod ipse quem venturorum saluator est promissi nuncij
 dixerunt. quod missi apostoli qui orbem terrarum
 euangelio repleuerunt. Quamto inquam honestius
 creditur reuerti aial semel ad corpora propria que
 reuerti toriens ad diuersa. Verumtamen dixi
 ex magna parte in hac opinione correctus est por-

phirius ut saltem in solos homines humanas ani-
 mas precipitari posse sentiret. beluinas autem
 carceres euertere minime dubitaret. Dicit enim
 ad hoc deum animam mundo dedisse ut macerie
 cognoscens mala ad patrem recideret. nec ali-
 quid iam talium polluta otagine teneret. Vbi
 et si aliquid inconuenient sapit. magis em data
 est corpori ut bona faceret. non enim mala disce-
 ret si non faceret. in eorum aliorum platonice
 opinio et non in re parua emendauit quod munda-
 ta ab omnibus malis anima et cum patre constitu-
 ta. nunquam iam mala mundi huius passura esse
 confessus est. Quia sententia profecto abstulit.
 quod esse platonice maxime prohibet. ut mortu-
 os ex viuis ita viuos ex mortuis spiritus fieri. fal-
 sumque esse ostendit. quod platonice videtur dixit
 se Augustinus in capos elifios purgatas animas
 missas. Quod nomine tanquam per fabulam videtur si
 significari gaudia beatorum ad flumini letibeam
 euocari. hoc est ad obliuionem preteritorum seculorum
 mores superum ut conuertere reuisant. rursus in
 incipiant in corpora uelle reuerti. Merito displicuit
 hoc porphirio. quoniam reuera credere stultum est
 ex illa vita que beatissima esse non poterit nisi
 si sua fuerit eternitate certissima. desiderare
 animas corruptibilium corporum labem. et inde
 ad ista remeare. tanquam hoc agat summa pur-
 gatio ut iniquatio requiratur. Si enim quod profecto
 mundant hoc efficit ut omnino obliuiscant ma-
 lorum. malorum autem obliuio facit corporum deside-
 rium ubi rursus implicentur malis. profecto
 erit infelicitatis causa summa felicitas et
 stulticie causa profecto sapientie et immundi-
 cie causa summa mundatio. nec veritate ibi be-
 ata erit anima quamdiu cumque erit ubi oportet
 fallat ut beata sit. Non enim beata erit nisi secu-
 ra. ut autem secura sit falso putabit se beata
 fore. quoniam aliquando erit et misera. Cuius gau-
 dendi causa falsitas erit. quod de veritate gau-
 debit. Vidit et porphirius purgatas aiaz
 ob hoc reuerti dixit ad patrem. ne aliquis iam ma-
 lorum polluta otagine teneatur. Ca. xxxj.

Allo igitur a quibusdam est platonice
 creditus quasi necessarius orbis ille
 ab eis abeundi et ad eadem reuer-
 tendi. Ad etiam si verum esset quid hoc scire pro-
 desset. nisi forte inde se nobis auerteret proferre
 platonice. quod id nos in hac vita iam nescire rem
 quod ipsi in alia meliore vita purgatissimi et
 sapientissimi fuerat nescire. et falsum creden-
 do beati futuri. Ad si absurdissimum et stultissi-
 mum est dicere. porphirij profecto est proferenda
 sententia hijs qui animarum circulos alternan-
 te semper beatitudine et miseria suspicari sunt
 Ad si ita est ecce platonice in melius a pla-
 tone dissentit ecce vidit quod ille non vidit

Nec post talem ac tantū magistrū refugit
 edreptem sed hōi p̄posuit veritatez. Cur
 ergo nō potius diuinitati credimus de hīs
 rebz q̄s hūano ingenio p̄uestigare nō possu-
 mus. q̄ aīaz q̄s ip̄am nō deo coeternā. s̄ crea-
 taz dicit esse que nō erat. Vt em̄ h̄ platōmī
 nollēt credere. h̄ac utiqz cām idoneā sibi vi-
 debant aferre. qz nisi q̄ semp̄ aīe a fuisse. sem̄
 p̄ternū deinceps esse nō posset. quāq̄ et de
 mūdo. et de hīs quos in mūdo deos a deo fa-
 ctos scribit plato. aptissime dicat eos esse ce-
 pisse. et h̄c imitiū finē. tñ nō eos habituros.
 sed p̄ oditoris potentissimā voluntatē i eter-
 nū p̄mansuros esse p̄hibeat. Verū id quō in-
 telligant inuenerūt. non esse hoc videlz t̄p̄is
 sed substi tutōnis imitiū. h̄c em̄ inquit si pes
 ex eternitate semp̄ fuisse in puluē semp̄ ei s̄
 esset vestigiū. qd̄ tñ vestigiū a calcate factū
 nemo dubitaret. nec altez altero prius esset.
 quāuis altez ab altero factūz esset sic in qui-
 unt et mūdus. atqz in illo dii creati. et sp̄ fue-
 rūt sp̄ existente qui fecit. et tñ facti sunt. Nū-
 quid ergo si aīa semp̄ fuit. etiāz miseria eius
 semper fuisse dicenda est. Porro si aliq̄d i il-
 la qd̄ ex eterno nō fuit esse cepit ex t̄p̄e. cur n̄
 fieri potuerit ut ip̄a ex t̄p̄e esset q̄ antea non
 fuisse. Deinde beatitudo q̄s eius post expe-
 rimentū maloz firmior et sine fine māsura. si-
 cut iste ofitez p̄culdubio cepit ex t̄p̄e. tamen
 semp̄ erit. cū antea nō fuerit. Ita igit̄ omnis
 argumentatō dissoluta est. qua putat̄ n̄ esse
 posse sine fine t̄p̄is nisi qd̄ imitiū nō h̄z tempo-
 ris. inuenta ē em̄ aīe beatitudo. q̄ cum imitiū
 t̄p̄is habuerit. sine t̄p̄is nō habebit. Quā p̄t̄
 diuine auctoritati humana cedat isfirmitas
 eisqz beatis et immortalibus de vera religione
 eredamus. qui sibi honozē nō expetunt. quez
 deo suo qui etiā noīter ē deberi sciūt. nec iul-
 bent vt sacrificiūz faciamus. nisi ei t̄mmodo
 euius et nos cum illis ut sepe dixi et sepe dicē-
 dum ē. sacrificiū esse debemus. p̄ euz facer-
 dotē offerendi. q̄ in hoīe quē suscepit. scdm̄
 quē et sacerdos esse voluit. etiā vsqz ad mor-
 tem sacrificiū p̄ nobis dignatus est fieri.

Hec est religio que vniuersalē orinet
 viā aīe liberande. qm̄ nulla nisi hac
 liberari potest. Nec ē em̄ quōdāmodo rega-
 lis viā que vna ducit ad regnū n̄ t̄p̄ali fasti-
 gio nutabundū. sed eternitatis firmitate se-
 curum. Cum aut̄ dicit porphirius in p̄mo iu-
 xtrafinē de regressu aīe libro. nōdum recep-
 tum in vnā quandā sectā q̄ vniuersalē orinet.
 at aīe viā liberande. vel a p̄bia verissima ali-
 qua. vel ab imdoz moribz ac disciplina. aut
 inductōne caldeoꝝ. aut alia q̄libet viā. non

dumqz in suā noticiā eandē viā historiali co-
 gnitōne platam. p̄culdubio ofitetur esse ali-
 quā sed nondum in suaz venisse noticiā. Ita
 ei nō sufficiebat. quicq̄d de aīa liberāda stu-
 diosissime didicerat. sibiqz vel poti⁹ alijs nos-
 se ac tenē videbat. Sentiebat em̄ ad huc sibi
 deesse aliā p̄stantissimāz auctoritatē. quā
 de re tanta sequi oportebat. Cum aut̄ dicit
 vel a p̄bia verissima. aliquam nōdum in suaz
 noticiam puenisse sectam q̄ vniuersalē orinet
 at viā aīe liberande satis q̄ntum arbitroz
 ostēdit. vel eam p̄biam in qua ip̄e p̄bat⁹ est
 nō esse verissimā. vel ea nō orineri talē viā.
 Et quō potest iam esse verissima. qua nō ori-
 netur hec viā. Haz que alia viā ē vniuersalis
 aīe liberande. nisi qua vniuerse liberant̄. Ac
 p̄ hoc sine illa nulla aīa liberat̄. Cum autē ad-
 dit et dicit. vel ab inductōe chaldeoz. vel ab
 imdoz moribus ac disciplina vel alia qualis-
 bet viā manifestissima voce testat̄. neqz illis
 q̄ ab idis. neqz illis que a chaldeis didicerat
 h̄ac vniuersalē viā aīe liberande orineri. et
 vtiqz se a chaldeis oracula diuina sūp̄fisse q̄-
 rum assiduam cōmemoratōem facit tacē nō
 potuit. Quā vult ḡ intelligi aīe liberāde vni-
 uersalē viā nōdum receptam. vel ex aliq̄ ve-
 rissima p̄bia. vel ex earum gētium doctrinis
 q̄ magne velut in diuinis rebz habebant̄ qz
 plus apud eos curiositas valuit quozūqz an-
 geloꝝ. qz noscendoz et colendoz. nondum
 qz in suam noticiā historiali cognitōe platā
 que nam ista est vniuersalis viā. nisi q̄ nō sue
 cuiqz genti p̄pria. s̄ vniuersis gentibz q̄ cō-
 munis esset diuinitus imp̄ita est. quam cer-
 te iste homo nō mediocri ingenio p̄ditus ē
 nō dubitat. Prouidentia quippe diuinā sine
 ista vniuersali viā liberande aīe genus hūa-
 num relinque potuisse nō credit. Neqz enim
 ait nō esse. s̄ hoc tantum bonūz tantūqz ad-
 futorū nōdum receptum. nōdūz in suam no-
 ticiam esse perlatum. Nec mirum. Tunc em̄
 porphirius erat in rebus hūanis qm̄ ista libe-
 rande aīe vniuersalis viā que non est alia qz
 religio xp̄iana. oppugnari p̄mittebat̄ ab ido-
 loꝝ demonūqz cultozibus regibzqz terre-
 nis. p̄pter asserendū et ofecrandum martirū
 humez hoc est testium veritatis. per q̄s oīz
 dētur omnia corporalia mala p̄fide pietatis
 et cōmendatōne veritatis esse tolerāda. Vi-
 debat ḡ ista porphirius et per hm̄i p̄secutō-
 nes cito istam viā p̄turam. et p̄tereā non
 esse ip̄am liberande aīe vniuersalē puta-
 bat. nō intelligens hoc quod eum mouebat
 et quod in eius electōe perpeti metuebat ad
 eius ofirmatōne robustiorēqz cōmendatōem
 potius ptinē. Hec est igit̄ur animeliberāde

7
vniuersalis via id est vniuersis gentibus diuina
na misera tōne ocella cuius pfecto noticia ad
quoscūq; iaz venit et ad quoscūq; ventura ē
nec debuit nec debebit eis dici quare nō et
quare sero qm mittentis oīliū nō est hūano
ingenio penetrabile qd sensit etiā cum dixit
nōdum receptum hoc donum dei et nōdum
in suā noticiā fuisse platiū. Neq; em p̄pterea
verum nō esse iudicauit q; nōdum in fidē su
am receptū fuerat et in noticiā nōdum p
uenerat. Hec est in quā liberandoz creden
tium vniuersalis via de qua fidelis abrahā
diuinū accepit ozaculū in semie tuo bndicē
tur oēs gentes. Qui fuit quidē gēte chalde
us s; vt talia pmissa p̄ciperet et ex illo p̄pal
garet semē dispositū p angelos in manu me
diatoris in quo esset ista liberande aie vni
uersalis via hoc est oibus gentibus data iussus
est discedē a terra sua et de cognatōe sua et
de domo patris sui. Tūc ip̄e p̄mitus a chal
deoz supstitōne leberatus vnum verū deū
sequēdo coluit cui hoc etiā p̄mittenti fidelit̄
credidit. Hec est vniuersalis via de qua in
scā p̄phetia dicitur ē. Deus misereat nri et bñ
dicat nobis illuminet vultum suum sup nos
vt cognoscamus in terra viā tuā in oibz gē
tibus salutare tuū. Vnde tanto post ex abra
he fecit carne suscepta de seip̄o ait saluator
Ego sum via veritas et vita. Hec ē vniuer
salis via de qua tanto ante p̄phetatū ē. Er̄it
in nouissimis diebz manifestus mons dñi pa
ratus in cacumie montiū et extollet sup col
les et venient ad eum vniuersę gētes et in
gredient̄ nates multe et dicēt. Venite ascē
damus in montē dñi et in domū dei iacob et
ānunciabit nobis viā suā et ingrediemur in
eam. Ex syon em p̄diēt lex et verbum dñi ab
iherlm. Via ḡista nō est vnius gētis s; vniuer
saz gentiū et lex verbumq; dñi nō in syon et
iherlm remansit s; inde p̄cessit ut se p̄ vniuerſa
diffunderet. Vnde ip̄e post resurrectōem su
am discipulis trepidantibus ait. P̄p̄tebat
impleri que scripta sunt in lege et p̄phetis et
psalmis de me. Tūc aperuit illis sensum vt
intelligerent scripturas et dixit eis. Quia o
p̄tebat xpm pati et resurgē a mortuis ter
cio die et p̄dicari in noie eius penitētiā et re
missionē p̄ccōz p oēs gentes incipientes ab
iherlm. Hec ē igit̄ vniuersalis aie liberāde via
quā sancti āgeli sanctiq; p̄phete p̄i in paul
cis hoibus vbi potuerūt dei gr̄am repienti
bus et maxie in hebreā gente cuius erat ip̄a
quodāmodo sacra respublica in p̄phetati
one et p̄nūciatōe ciuitatis dei ex oibus gētibus
ogregāde et tabernaculo et tēplo et sacer
dotio et sacrificijs significauerūt et eloquijs

quibusdam manifestis plerisq; mysticis p̄p̄
dixerūt. Resens autē in carne ip̄e mediator
et beati eius apostoli iam testamēti noui gra
ciaz reuelantes aptius indicarūt que aliq̄n
to occultius superioribus sunt significata tem
poribus p̄ etatum generis humani distribu
tōe sic ea deo sapienti placuit ordinare mi
rabiliū operum diuinorū quoz supius pau
ca iam posui oestantibus signis. Nō em ap̄
paruerūt t̄mmodo visiones angeli ce et cele
stium ministroz sola verba sonuerūt veruz
etiā hoibus de verbo simplicis pietatis a
gentibus sp̄s imundi de hoim corporibus
ac sensibus pulsi sunt vicia corporis languo
resq; sanati fera aialia terraz et aquaz vola
tilia celi signa elemēta sidera diuina iussa fe
cerūt inferna cesserunt mortui reuixerūt. Ex
ceptis ip̄ius saluatoris p̄p̄ijs singularibusq;
miraculis maxie natiuitatis et resurrectōis
in quoz vno mat̄ne virginitatis t̄mmodo
sacm̄ in altero autē etiam eoz qui in sine re
surrecturi sunt demonstrauit exemplū. Hec
via totuz hoiez mūdat et immortalitati mor
talē ex oibus quibus ostat p̄tibus preparat
Vt em nō alia purgatō ei p̄t quereret quas
vocat intellectuāle porphiriū alia ei quā
vocat spiritalē alia que ip̄i corpori p̄pterea
totum suscepit veracissimus potētissimusq;
mundator atq; saluator. P̄ter hanc viā q;
p̄tim cum hec futura p̄nūciant̄ prim cum fa
cta nūciatur nunq; generi humano defuit
nemo liberatus est nemo liberat̄ nemo libe
rabit̄. Quod autē porphiriū vniuersalē viā
anime liberande nōdum in suam noticiā h̄
storiali cognitiōe dicit esse plātam qd hac
historia vel illustrius inueniri potest q̄ vni
sum orbem tāto ap̄ice auctoritatis obtinuit
vel fidelius in quā ita narzant̄ p̄terita vt fu
tura etiam p̄dicant̄. Quoz multa videmus
impleta ex quibus ea que restant sine dubio
speramus implenda. Nō em potest porphiri
us vel quicūq; platonici etiam in hac viā
quasi terrenaz rez et ad vitā istam mortalē
p̄tinetium diuinatōem p̄dicatōemq; orem̄
nere quod merito in alijs varinatōibus et
quozlibet modoz vel artūz diuinatōnib;
faciūt. Reḡat em hec vel magnoz hoim vl
magnum esse pendenda. Et recte. Nam vel in
ferioz fuit p̄fensione causaz sicut arte me
dicine quibusdā antecēdētibus signis pluri
me euenture valitūdines p̄vident̄ vl immū
di demones sua disposita facta p̄nūciāt q;
rūis et in mentibus atq; cupiditatibus ini
quozum ad queq; ogruentia facta ducēdis
quodāmodo sibi vendicant̄ etiā materiā in
firmā fragilitatis hūane. Non talia sci hoies

in ista vniuersali animarū liberandarū via
 gradientes tanq̄ magica p̄phetare curant
 quāuis et ista eos non fugerint et ab eis sepe
 p̄dicta sint ad eoz fidē faciendā q̄ mortali-
 um sensibus nō poterāt itimari nec ad expi-
 mentū celerifacilitati p̄duci sed alia erat ve-
 re magna atq; diuina q̄ quātum dabat co-
 gnita dei voluntate futura nunciabāt. **Xps**
 quippe in carne venturus et que in illo tā cla-
 ra p̄fecta sūt atq; in eius noīe impleta peni-
 tentia hoīm et ad deū ouerho voluntatū rel-
 missio p̄ctōz gr̄a iusticie fides pioz et per
 vniuersū orbē in verā diuinitatē multitudo
 credentiū culture simulacroz demonumq; sub-
 uersio et temptatōnibus exercitātō p̄fi-
 cientiū purgatō et liberatō ab omni malo iu-
 dicij dies resurrectō mortuoz societatis im-
 pioz eterna damnatō regnūq; eternū glori-
 osissime ciuitatis dei aspectū eius immortalit̄
 p̄fruentis in hui⁹ vie scripturis p̄dicta atq;
 p̄missa sunt quoz tam multa impleta aspici-
 mus vt recta pietate futura esse cetera cōfi-
 damus. **Hi**us vie rectitudinē vsq; ad deū
 videndū eiq; meternū coherendū in sc̄arū
 scripturaz qua p̄dicat atq; asserit veritate
 quicūq; nō credūt q̄ hoc nec intelligunt
 oppugnare p̄nt sed expugnare nō p̄nt. **Qua**
 p̄pter in decē istis libris et siminis q; nō nul-
 loz de nobis expectabat intentio tñ quozū
 dam studio q̄ntum verus deus et dñs adiu-
 uare dignatus est satis fecimus refutādo cō-
 tradictōnes impioz qui obitōri sancte ciui-
 tatis de qua disputare institimus de os sul-
 os p̄ferunt. **Quoz** decē libroz quinq; supe-
 riores aduersus eos ascripti sūt qui p̄pter bo-
 na vite hui⁹ deos colendos putāt qnq; aut
 posteriores aduersus eos qui cultū deozum
 p̄pter vitā que post mortē futura est suāda
 exstimant. **Dei**nceps itaq; velut in p̄mo li-
 bro polliciti sumus de duarū ciuitatū quasi
 h̄ seculo p̄plexas diximus inuicēq; p̄mixtas
 exortu et p̄cursu et debitis finibus qd̄ dicen-
 dum arbitroz quātum diuinitus adiuuaboz
 expediā.

Explicit liber decimus.

Incipiūt capla libri .xj.

De capte opis qua duarū ciuitatū id est ces-
 lestis ac terrene initia et fines incipiunt de-
 monstrari. .i.

De cognoscendo deo ad cuius noticiāz ne-
 mo hoīm puenit nisi p̄ mediatorē dei et hoīm

hoiēm ism xpm. .ij.

De auctoritate canonicē scripture diuio spi-
 ritu odite. .iij.

De obitōne mundi q̄ nec imp̄ialis sit nec no-
 uo dei ordīnata s̄ filio quasi postea voluerit
 qd̄ antea noluerit. .iiij.

Tam nō esse cogitandū de infinitis tempo-
 rum spacijs ante mundū q̄ nec de infinitis
 locozum. .v.

Creatōnis mūdi tpm vnū esse p̄ncipiū : nec
 aliud alio p̄ueniri. .vi.

De q̄litate p̄moz dierū qz añq; sol fieret ve-
 sperā et mane tradunt habuisse. .viij.

Que qualisue intelligenda sit dei requies q̄
 post opera sex dierū requirit i septio. .viij.

De angelozū obitōne quid s̄m diuina testi-
 monia sentiendū sit. .ix.

De simplici et incommutabili trinitate patris
 et filij et spūll̄ sancti vnus dei cui nō est aliud
 q̄litas aliud suba. .x.

An ei⁹ beatitudinis quā sancti angeli ab ini-
 tio sui semp habuerūt etiam illos spūs qui in
 veritate n̄ steterūt participes fuisse creden-
 dum sit. .xi.

De opatōne beatitudinis iustozum necdus
 tenentiū p̄missionis diuine p̄miū et p̄mozū
 in paradiso hoīm añ p̄ctm̄. .xii.

An ita vnus felicitatis oēs angeli sint crea-
 ti vt neq; lapsuros se possent nosse qui elapsi
 sunt et post ruinā labentiū p̄seuerantie sue p̄-
 scientiā acceperit q̄ steterūt. .xiiij.

Quo gnē locutōis dictum sit de dyabolo q̄
 in veritate non steterit quia veritas non est
 in eo. .xiiij.

Quid sentiendū sit de eo qd̄ scriptum est ab
 initio dyabolus peccat. .xv.

De gradibus et differentijs creaturarū q̄
 aliter p̄ndet vtilitatis vsus aliter ordo ra-
 tōnis. .xvi.

Vicium malicie non naturam esse sed cōtra
 naturam cui ad peccandū nō obitōz causa
 est sed voluntas. .xviij.

De pulchritudine vniuersitatis q̄ p̄ ordina-
 tōem dei etiā ex otrarioz sit oppositōne lu-
 centior. .xviij.

Quid sentiendū videat̄ diuifit̄ deus iter lu-
 cem et tenebras. .xix.

De eo quod post discretōnem lucis atq; te-
 nebarū dictum est et vidit̄ deus lucem qui a
 bona est. .xx.

De eterna et incommutabili scia dei ac volun-
 tate qz semp illi vniuersa q̄ fecit sic placuerit
 faciendā que ad modū facta. .xxi.

De hys q̄bus vniuersitate reruz a bono crea-
 tore bñ obitarū qd̄am displicet et putat̄ nul-
 lam malā esse naturā. .xxij.